

Eğitim Hazırlama Kılavuzu

ÖZGÜR YAZILIM AKADEMİSİ

www.ozguryazilimakademisi.com.tr

İçindekiler

Bölüm 1: Eğitim Hazırlama Kılavuzu.....	5
Kitaba Katkı Sağlayan Yazarlar.....	6
Lisans.....	6
Sunuş.....	6
Kılavuzun Kullanımı.....	6
Bölüm 2: DITA'ya Giriş.....	9
DITA Nedir?.....	10
Giriş.....	10
Amaçlar.....	10
DITA Nedir?.....	10
Değerlendirme.....	13
Özet.....	13
DITA Open Toolkit Nedir?.....	13
Giriş.....	13
Amaçlar.....	14
DITA Open Toolkit Nedir?.....	14
Değerlendirme.....	15
Özet.....	16
Bölüm 3: Araç Seti.....	17
Nedir, Nereden ve Nasıl Yüklenir?.....	18
Giriş.....	18
Amaçlar.....	18
Nedir, Nereden ve Nasıl Yüklenir?.....	18
Değerlendirme.....	19
Özet.....	19
Nasıl Kullanılır?.....	20
Giriş.....	20
Amaçlar.....	20
Araç Setinin Kullanımı.....	20
Ant Betiği Kullanarak Çıktı Üretme.....	22
Sürüm Takip Sistemi.....	26
Değerlendirme.....	26
Özet.....	27
DITA Dosyalarını Oluştururken ve Düzenlerken Kullanılabilecek Editörler.....	27
Giriş.....	27
Amaçlar.....	27
DITA Dosyalarını Oluştururken ve Düzenlerken Kullanılabilecek Editörler.....	27
Değerlendirme.....	28
Özet.....	29
Bölüm 4: İçerik Hazırlama Kuralları.....	31
İçeriğin Oluşturulması.....	32
Giriş.....	32
Amaçlar.....	32

Öğrenci Kitabı Hazırlama.....	32
Öğretmen Kitabı Hazırlama.....	33
Sunum Hazırlama.....	33
Değerlendirme.....	35
Özet.....	35
Eğitim Materyallerinin ve Kaynak Dosyaların Lisanslanması.....	36
Giriş.....	36
Amaçlar.....	36
Eğitim Materyali Kaynak Dosyalarının Lisanslanması.....	36
Eğitim Materyallerinin Lisanslanması.....	37
Değerlendirme.....	38
Özet.....	38
Eğitim Materyali İçeriklerinin Biçimlendirilmesi.....	38
Giriş.....	38
Amaçlar.....	39
Eğitim Materyali İçeriklerinin Biçimlendirilmesi.....	39
Değerlendirme.....	40
Özet.....	40
Dizin Yapısı ve İsimlendirme.....	40
Giriş.....	40
Amaçlar.....	41
Dizin Yapısı ve İsimlendirme.....	41
Değerlendirme.....	43
Özet.....	44
Kullanılacak DITA Elemanları.....	44
Giriş.....	44
Amaçlar.....	45
Kullanılacak DITA Elemanları.....	45
Slidy Sunumu Hazırlamak için Kullanılacak DITA Elemanları.....	53
Üstveri Etiketlerinin Kullanımı.....	55
Değerlendirme.....	57
Özet.....	57

Bölüm 5: Örnek İçerik..... 59

Örnek İçeriğe Nasıl Erişilir?.....	60
DITA ile Sunum Hazırlama Örneği.....	62
Örnek İçeriğin Derlenmesi.....	65
Nereden Başlamalı?.....	65

Bölüm

1

Eğitim Hazırlama Kılavuzu

Başlıklar:

- *Kitaba Katkı Sağlayan Yazarlar*
- *Lisans*
- *Sunuş*
- *Kılavuzun Kullanımı*

Kitaba Katkı Sağlayan Yazarlar

Adil Güneş Akbaş (Özgür Yazılım A.Ş.)
Merve Yalçın (Özgür Yazılım A.Ş.)

Didem Kamoy (Özgür Yazılım A.Ş.)
Doruk Fişek (Özgür Yazılım A.Ş.)
Erek Göktürk (Özgür Yazılım A.Ş.)
Hakan Uygun (Özgür Yazılım A.Ş.)
Recep Kırmızı (Özgür Yazılım A.Ş.)
Samed Beyribey (Özgür Yazılım A.Ş.)

Lisans

Kılavuzun kaynak (DITA) dosyaları CC-BY-SA ile lisanslanmıştır. İstenildiği gibi değişiklik yapıp aynı şartlarda yayımlanabilirler.

Bu kılavuzun Özgür Yazılım A.Ş. tarafından derlenmiş Özgür Yazılım Akademisi markası taşıyan sonuç ürünlerini oluşturan PDF, HTML, ePub, Scorm ve benzeri biçimli ürünler ise CC-BY-SA-NC ile lisanslanmıştır. Kaynak dosyalarından farklı olarak, sonuç ürünlerinin ticari kullanımı için Özgür Yazılım A.Ş. ile bağlantıya geçilmesi gerekir.

Özgür Yazılım Akademisi ismi ve logosu Özgür Yazılım A.Ş.'nin markasıdır, izinsiz kullanılamaz.

Kılavuz DITA ile hazırlanmış ve DITA-OT ile derlenmiştir.

Sunuş

Özgür Yazılım Akademisi Eğitim İçeriği Hazırlama Kılavuzu, eğitim materyalleri için yapılandırılmış içerik modeli sunar. Eğitim materyallerinde bütünlüğün sağlanması ve yeniden kullanılabilirliği artırmak amaçlı hazırlanmış görsel bir kılavuzdur. Beraberinde bu amaca hizmet eden araç kümesiyle desteklenmiştir.

Kılavuz içeriği incelendiğinde her üniteye Giriş, Amaçlar, Değerlendirme gibi kısımlara yer verildiği görülecektir. Bazı ünitelerde bu kısımlara yer verilmeksizin sadece ilgili konunun anlatılmasının da kılavuzun işlevini görmesini sağlayacağı düşünülebilir. Fakat bu kılavuzun hazırlanma amacı sadece ilgili içeriğin anlatılması değil, aynı zamanda anlatılan içerik için de bir örnek oluşturmaktır. Eğitim içeriği hazırlanması sürecinde uyulması gereken kurallara bu kılavuzun hazırlanması sırasında da uyulmuş, kılavuzun kendisi bir örnek eğitim materyali olarak hazırlanmıştır. Konu anlatımının bulunduğu tüm ünitelerde, DITA Öğrenme Nesnelere yaklaşımı uygulanmıştır.

Kılavuzun Kullanımı

Öğrenme nesnelere (learning objects) yaklaşımıyla modüller bir yapıda oluşturulan bu kılavuzun işlevlerini öğrenmek için bu bölüme göz atılması yararlı olacaktır.

İçeriğin Sınıflandırılması

Kılavuzun içeriği, bölümler ve üniteler halinde sınıflandırılmıştır. Üniteler, daha küçük parçalara bölünemeyecek konu başlıklarının anlatıldığı birimlerdir. Birbiriyle ilişkili

konuların anlatıldığı üniteler ise birer bölüm altında bir araya getirilmiştir. Bu sayede bir bölümü okurken, birbiriyle ilişkili konu başlıklarının işlendiği üniteleri bir arada bulabilir ve sırasıyla okuyabilirsiniz.

Her ünite kendi içinde **giriş**, **amaçlar**, **içerik**, **değerlendirme** ve **özet** şeklinde kısımlara ayrılmıştır. Bu sıralama, öğrenme süreci için verimli ve uygun bir sıralamadır.

- Her ünitenin **giriş** kısmında üniteyle ilgili tanıtıcı bir yazı, ünitenin ne kadar süreceği ve ünite okunmaya başlanmadan önce bilinmesi gereken bilgilerin listesi yer almaktadır.
- **Amaçlar** başlığında, ünite tamamlandığında hangi bilgilerin öğrenilmiş olması gerektiği özetlenir.
- Başlığı, ünitenin başlığı ile aynı olan **içerik** kısmında, konunun tamamı verilir.
- **Değerlendirme** kısmında ise, bir veya birkaç sorudan oluşan bir test yer almaktadır. Bu sorular, doğru-yanlış veya çoktan seçmeli şekilde olabilir. Çoktan seçmeli sorularda birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği durumlar olabilir. Bu tür çoklu seçim yapılabilen soruların yanında birden fazla seçeneğin işaretlenebileceğine dair uyarı mesajı yer alır.
- **Özet** kısmında, konunun ana fikri ve ünite sonunda edinilmesi gereken bilgilerin özeti listelenir.

İpucu: Bu kılavuzu PDF biçiminde açıp oradan takip ediyorsanız, değerlendirme kısmında yer alan soruların doğru yanıtlarını kılavuzun sonunda bulabilirsiniz. Kılavuzun XHTML biçimindeki sürümünden takip ediyorsanız, değerlendirme kısmındaki soruları etkileşimli olarak yanıtlayıp verdiğiniz yanıtın doğru ya da yanlış olduğunu soruyu yanıtladığınız anda öğrenebilirsiniz.

İçeriğin Sıralanması

Kılavuzda önce eğitim içeriği hazırlamakla ilgilenen kişilerin edinmesi gereken temel bilgiler, sonra ise içerik hazırlanırken uyulması gereken kurallar anlatılmıştır.

Eğitim materyallerinin, DITA (Darwin Information Typing Architecture) biçiminde hazırlanan kaynak dosyalarından farklı biçemlerde çıktı üretilebilecek materyaller olması hedeflenmiştir. Kılavuzun ilerleyen bölümlerinde sık sık DITA standardına atıf yapılacağı için, ilk bölüm DITA standardı hakkında bilinmesi gereken bilgilere ayrılmıştır.

Kılavuzun ikinci bölümü, DITA biçimindeki kaynak dosyalarından farklı biçemlerde materyaller üretmeye yarayan araç setinin anlatımına ayrılmıştır. Eğitim materyali geliştirmek isteyenlerin öncelikle bu konu hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Konu edilen araç setine ise Özgür Yazılım A.Ş. deposundan ulaşılabilir.

Eğitimler sırasında eğitim alan ve eğitim veren kişilerin kullanacakları materyaller içerik açısından birbirlerinden farklı olabilir. DITA standardı, aynı kaynak dosyalarından farklı materyaller üretilebilmesine olanak sağlamaktadır. Kılavuzun üçüncü bölümünde, bu olanağı kullanarak farklı amaçlara yönelik belgelerin nasıl hazırlanacağı anlatılmaktadır.

Bu kılavuzda anlatılan bilgiler, isteyen herkesin erişimine ve kullanımına açık olacağı için, dileyen herkes eğitim içeriği üretebilecektir. Birbirinden bağımsız kişi ve kurumların hazırlayacağı eğitim materyallerinin birbirleriyle uyumlu biçimde kullanılabilmesi için, bazı ortak kurallara uyularak hazırlanmış olmaları gerekmektedir. Bu kurallar, kılavuzun dördüncü bölümünde anlatılmaktadır.

Kılavuzun ilk bölümünden itibaren okumaya başlamış olan bir okuyucu, kılavuz sonuna geldiğinde eğitim içeriği hazırlamak için gerekli olan temel bilgileri edinmiş, kullanabileceği araçları tanımış, farklı kullanım amaçlarına yönelik materyalleri nasıl üretebileceğini ve içerik hazırlarken uyması gereken kuralları öğrenmiş olacaktır. Son bölümde, okuyucunun kılavuzdan edindiği bilgilere örnek teşkil etmesi ve bunları uygulayabilmesi için, kılavuzda yer alan tüm içeriğe örnek oluşturacak olan kaynak dosyalara nasıl erişeceği ve bu dosyaları derleyip nasıl eğitim materyalleri üreteceği anlatılmıştır.

Simgelerin Kullanımı

Kılavuzun çeşitli yerlerinde, okuyucunun dikkatinin bir noktaya çekilebilmesi için uyarı simgeleri kullanılmıştır. Bu simgelerin kullanım yerleri ve amaçları şu şekildedir:

Not: Anlatılan konuyla ilgili okuyucunun ilgisini çekebilecek fakat konuya doğrudan dahil olmayan ek bir bilgi verilen durumlarda kullanılır.

Uyarı: Anlatılmakta olan işlemin yapılması sırasında mutlaka dikkat edilmesi gereken ve yapılmadığı takdirde çözüme ulaşılamayacak bir adımı belirtmek için kullanılır.

Tehlike: Anlatılmakta olan işlemin yapılması sırasında mutlaka dikkat edilmesi gereken ve yanlış yapıldığı takdirde yanlış sonuçlar alınabilecek bir adımı belirtmek için kullanılır.

Dikkat: Kılavuzun sonraki bölümlerinde de kullanılacak olan ve tam anlaşılmadığı takdirde sonraki bölümlerin de anlaşılmasına engel olabilecek bir bölümü belirtmek için kullanılır.

İpucu: Okuyucuya anlatılan konuyla ilgili kolaylık sağlayacak ipuçlarını belirtmek için kullanılır.

Bölüm

2

DITA'ya Giriş

Başlıklar:

- [DITA Nedir?](#)
- [DITA Open Toolkit Nedir?](#)

DITA Nedir?

Kılavuzun "DITA'ya Giriş" bölümünün ilk ünitesi, DITA hakkında temel bilgiler içeriyor.

Giriş

Bu ünite, DITA hakkında bilgi verilecektir.

Hedef Kitle

Bu ünite, eğitim materyali hazırlayıp yayımlamak isteyen herkese hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 15 dakikadır.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, DITA ile ilgili temel bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler kabaca şöyle sıralanabilir:

- DITA hakkında genel bilgiler
- Eğitim içeriği hazırlanmasında DITA'nın seçilmesinin nedenleri
- Eğitim içeriği oluşturulması ve sunulması konusunda DITA'dan nasıl faydalanılabileceği
- SCORM, öğrenme nesnesi, öğrenme nesnesi üst verileri hakkında genel bilgiler
- DITA'nın öğrenme nesnesi üretmeye getirdiği katkılar

DITA Nedir?

DITA, IBM tarafından teknik belge üretmek için geliştirilmiş, şu anda OASIS standardı olan, XML tabanlı bir biçemdir.

DITA (Darwin Information Typing Architecture)

DITA, öğrenme nesnelerini, konu tabanlı içerik ve türlerini desteklemek için gerekli yapılandırmaları sağlayan bir yazım standardıdır; konu tabanlı bir bilgi mimarisidir. DITA kısaltmasının açılımı olan ve Türkçeye "Darwin Bilgi Yazma Mimarisi" şeklinde çevirebileceğimiz "Darwin Information Typing Architecture" ismi 3 parçaya dayanmaktadır:

- *Darwin*: DITA, Darwin'in canlıları sınıflandırdığı gibi bir metotla konuları sınıflandırarak bilgi yazma mimarisini oluşturur.
- *Bilgi Yazma*: DITA, görev ve referansa dayalı teknik bilgi için dizayn edilmiştir.
- *Mimari*: DITA, tasarım ve süreçlerin oluşması için de kullanılabilir bir modeldir.

Günümüzde bilgi çok karmaşık ve dağınık biçimdedir. Bilgiye erişmek isteyen insanlar bunun için farklı yollar ve stratejiler geliştirme ihtiyacı duyarlar. Bu bağlamda, bilgi arayanlar ve içerik hazırlayanlar pek çok zorlukla karşı karşıya kalırlar. DITA, bilgiyi hem içeriğine göre hem de konu başlıklarına göre yapılandırıp hiyerarşik bir belge mimarisi kurar. Böylece hem bilgi edinmek isteyenler hem de içerik hazırlayanlar için büyük kolaylıklar sağlar. Bunların belli başlı olanları şu şekilde sıralanabilir:

- DITA ile hazırlanan kaynak dosyalar DITA Open-Toolkit ve özelleşmiş araçlar yardımı ile ihtiyaç duyulan biçemlere (PDF, ODF, SCORM, Html, ePub,...) rahatlıkla çevrilebilmektedir.
- XML tabanlı bir biçem olduğu için sürüm takip sistemlerinde rahatça tutulabilmektedir.
- Hazırlanacak dahili bir araç seti ile bağımlılık takibini yapmak mümkündür.
- Eğitim materyalleri için modülerlik sağlar. DITA içinde her bir konu ayrı bir dosyada saklanıp, ürün için bir XML eşleme dosyası ile bir araya getirilirler. Bu sayede tek bir modül kaynağından farklı eğitim setleri hazırlamak mümkündür.
- Kendi içerisinde bulunan sürüm takip numaraları ile modüller arası bağımlılık takibi mümkündür.

Özellikle özgür yazılım dünyasında yaygınlıkla kullanılan bir başka standart ise DocBook'tur. DocBook, birçok özgür yazılım projesinin belgelendirilmesinde kullanılan bir OASIS standardı olup, kitap yazımında kullanılma hedefi ile geliştirilmiş detaylı ve net tanımlanmış etiketlere sahiptir. DITA'nın DocBook'tan en önemli farkı, her türlü özellik için önceden tanımlanmış ve öğrenilmesi gereken etiketler yerine; daha basit ve ihtiyaç doğrultusunda genişletilebilir, özelleştirilebilir bir yapısının olmasıdır. *DITA Open Toolkit* ile belgeler istenilen biçemlerde üretilebilmektedir. DITA hakkında daha ayrıntılı bilgi almak için aşağıdaki adremlere de göz atabilirsiniz:

<http://dita.xml.org/>

http://en.wikipedia.org/wiki/Darwin_Information_Typing_Architecture

Not: OASIS (Organization for the Advancement of Structured Information Standards), özellikle web standartları üzerinde çalışan uluslararası, bağımsız bir kuruluştur. DITA, OASIS tarafından kabul edilmiş ve desteklenen bir standarttır.

İpucu: DITA Open Toolkit, kılavuzumuzun bir sonraki ünitesinde anlatılmaktadır.

Müfredat hazırlamak için neden DITA?

DITA; müfredat oluştururken indeksleme ve arama yapma, ders planları ve senaryolar yazma, esnek bilgi ve belge üretime olanağı sağlar. Böylece teknoloji tabanlı eğitimi de desteklemektedir. İçeriğin gelişigüzel değil, belli standartlara oturtularak oluşturulmasını sağlar. Konu odaklı, modüler bir yapı sunarak aynı içeriğin farklı alanlarda tekrar kullanılmasına olanak tanır.

- En az işgücü ile belgelerin çoğaltılmasını sağlar.
- Farklı kaynaklardan içerik kullanımına izin verir.
- Farklı dağıtım şekilleri için ortak kaynaklar kullanılarak materyal üretilmesine izin verir.
- Eğitim camiası çapında standartlaştırılmış yöntemler oluşturulmasına olanak tanır.
- Hızlı bir şekilde belli bir konuya özel ders oluşturma kolaylığı sunar.

Öğrenme modeli ve uygulamalar sürekli gelişen kavramlardır. DITA, esneklik sağlayan bir modeldir. DITA yönergeleri yeniden oluşturulabilir ve tekrar işleme tabi tutulabilir ya da sahip olduğu biçemin dışına çıkabilir.

Genel anlamda neden DITA?

DITA, konu tabanlı içerik yazma ve yayınlama için bir veri modelidir. DITA modüler mimarisi kelime veya başlık düzeyindeki içeriğin verimli kullanılmasını destekler. Kendi elemanlarına ve içerik modellerine dayanan yeni elemanlar ve içerik modelleri geliştirilmesine olanak sağlar. Bu, temel DITA araçlarını kullanırken belirli içerik türlerini desteklemek için DITA'yı özelleştirmenize yardımcı olur. Bu özelliklerin etkinleştirilmesi, bilgi arayan insanların doğru zamanda, doğru bilgilere ulaşıp ulaşamadıklarını kontrol edebileceğiniz içerik yapıları oluşturmanızı sağlar.

Konu tabanlı DITA içerik modeli esnek bir içerik organizasyonu sunar

DITA, konu tabanlı bir mimari sunar. Her türlü bilgi ürünü oluşturmak için sıralama, düzenleme ve iç içe konulara izin verir. İçeriğin hepsi tek bir kitaba bağlı olmadığında, yani parçalar halinde elde edilebilen modüler bir yapıda olduğunda, çeşitli durumlarda konu tabanlı parçaları kullanmak kolaydır.

DITA Öğrenme Nesneleri (Learning Objects)

Öğrenme nesneleri, birbiriyle ilişkili bölümlerden; giriş, içerik, değerlendirme, özet kısımlarından oluşur. Tek başlarına bir bütün olabileceği gibi aynı zamanda bir bütünün parçası olabilen, tekrar kullanılabilir modüler yapılardır. Bu sebeple, DITA'nın içeriğe konu odaklı, modüler yaklaşımıyla, yeniden kullanılabilir öğrenme nesneleri yaklaşımı arasında güçlü bir bağ vardır. DITA, öğrenme nesneleri için özel konu(topic) türleri sunar. Yapısal bir içerik oluşturmanıza olanak tanır.

OASIS bünyesinde, DITA'nın öğrenme nesneleri konusunda geliştirilmesi için bir alt komite oluşturulmuştur. Bu komitenin çalışmaları sayesinde DITA ile SCORM'un arasında geçiş yapılabilmesi mümkündür. DITA öğrenme nesneleri üzerine belgeleri ve örnekleri aşağıdaki adresten indirebilirsiniz:

<http://www.oasis-open.org/committees/download.php/38046/dita12learningsamples.zip>

SCORM

SCORM en genel tanımıyla, bir öğrenme yönetimi sistemidir (learning management system). SCORM, belgenin içeriğiyle değil, yayımıyla ilgilenir. SCORM standartları; e-öğrenme içeriklerinin birlikte çalışabilirlik, yeniden kullanılabilirlik, yönetilebilirlik, ulaşılabilirlik, devamlılık, ölçeklenebilirlik, sıralama ve dolaşım özellikleri üzerine getirilen standartlardan oluşmaktadır. SCORM sözcüğü, "Sharable Content Object Reference Model" (Paylaşılabilir İçerik Nesne Referans Modeli) ifadesinin kısaltmasından oluşur ve içeriklerin yönetilmesi için bir iskelet oluşturur.

Bir SCORM nesnesi şu tanımlara sahip olmalıdır:

- 1. Kalıcılık (Durability):** İçerik, maliyetini karşılayabilmesi için tutarlı olduğu sürece kalıcı olmalıdır.
- 2. Taşınabilirlik (Portability):** İçerik bir sistemden başka bir SCORM destekli sisteme taşınabilmelidir.
- 3. Tekrar Kullanılabilirlik (Reusability):** İçerik tekrar tekrar kullanılabilir olmalıdır. Modüller farklı şekillerde düzenlenebilir olmalıdır.
- 4. Birlikte Çalışılabilirlik (Interoperability):** İçerik bir sistemden başka bir sisteme taşındığında da çalışıyor olmalıdır.
- 5. Erişilebilirlik (Accessibility):** İçerik, içerik kütüphanesinden erişilebilir olmalıdır. Bu da belirli üstverilerin(metadata) içerik paketine eklenme zorunluluğunu getirir.

SCORM hakkında daha ayrıntılı bilgi almak için web sitesini ziyaret edebilirsiniz:

<http://scorm.com/>

LOM (Learning Object Metadata)

Öğrenme nesneleriyle ilgili en önemli konulardan biri de onları tanımlayacak üstverilerdir. DITA ile oluşturulan öğrenme nesnelelerindeki üstveriler IEEE LOM standardına uygundur.

Öğrenme nesneleri için tanımlanan üstveriler, nesneleri farklı alanlarda kullanmaya izin vererek dizin oluşturma, arama yapma gibi kolaylıklar sağlar. Öğrenme üstverileri; tarih, yazar, biçim gibi tanımlamalar yapmanıza olanak sağlar.

Değerlendirme

Bu ünite sunulan DITA ile ilgili kavramları ne kadar anladığınızı sınavabilirsiniz.

DITA, sürüm takip sistemlerinde rahatça tutulamamaktadır.

- Doğru

Hayır. DITA, XML tabanlı bir format olduğu için sürüm takip sistemlerinde rahatça tutulabilmektedir.

- Yanlış

Evet, DITA, XML tabanlı bir format olduğu için sürüm takip sistemlerinde rahatça tutulabilmektedir.

Şekil 1: Doğru/Yanlış

Özet

Bu ünitenin sonunda, DITA hakkında temel bilgileri edinmiş olmalısınız.

Ünite anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

DITA, tek bir kaynaktan farklı biçemlerde belgeler hazırlayabilmek için oldukça geniş seçenekler sunan bir yazım mimarisi ve belgelendirme standardıdır.

Kazanımlar

Artık şunları biliyorsunuz:

- DITA'nın ne olduğu
- DITA'nın hangi amaçla kullanılabileceği
- DITA biçeminde oluşturulan içerikten hangi farklı biçemlerde belgeler üretilebileceği
- İçerik oluşturmada neden DITA'nın seçildiği
- DITA ve öğrenme nesneleri arasındaki ilişki

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite DITA Open Toolkit hakkında bilgiler sunulmaktadır.

DITA Open Toolkit Nedir?

"DITA'ya Giriş" bölümünün ikinci ünitesinde, DITA Open Toolkit hakkında bilgiler yer alıyor.

Giriş

Bu ünite, DITA Open Toolkit hakkında bilgi verilecektir.

Hedef Kitle

Bu ünite, eğitim materyali hazırlayıp yayımlamak isteyen herkese hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 30 dakikadır.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, DITA Open Toolkit hakkında temel bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şöyle sıralanabilir:

- DITA-OT nedir?
- DITA-OT ile neler yapılabilir?
- DITA-OT nereden ve nasıl edinilebilir?

DITA Open Toolkit Nedir?

DITA-OT(DITA Open Toolkit - DITA Açık Araç Seti), DITA haritalarında ve konu içeriğinde işlem yapmaya olanak sağlayan bir Java tabanlı açık kaynaklı araçlar bütünüdür.

DITA-OT

Konu tabanlı yazma ve yayınlama için açık kaynak kodlu olarak geliştirilen bu araç setini ücretsiz indirebilir ve bilgisayarınıza kurabilirsiniz. DITA Open Toolkit, CPL 1.0 ve Apache 2.0 açık kaynak lisansları ile yayınlanmıştır.

 Not: DITA, OASIS tarafından geliştirilmiş bağımsız ve açık kaynaklı bir uygulamadır.

DITA Açık Araç Seti'ni kullanarak DITA standardındaki içerik dosyalarından aşağıdaki biçemlerde çıktılar üretilebilir:

- XHTML
- PDF (PDF2 olarak bilinir)
- ODT (Open Document Format)
- Eclipse Yardım
- HTML Yardım
- Java Yardım
- Eclipse Content (normalize edilmiş DITA plus Eclipse proje dosyaları)
- Word RTF (bazı kısıtlamaları var)
- Docbook
- Troff

 Not: DITA Open Toolkit, üzerine çeşitli plugin'ler eklenmesine izin verecek bir yapıda geliştirilmiştir. Bu sayede, DITA-OT'ye eklenebilecek çeşitli eklentilerle, DITA biçemindeki dosyaları başka biçemlere de çevirmek mümkün olabilmektedir.

DITA-OT, DITA belgelerinizi ve haritalarınızı istediğiniz bir belge formatına çevirmek için kullanılan, açık kaynaklı, ücretsiz ve popüler bir araçtır. Aslında, çoğu özel yazım aracı, DITA belgelendirme projelerini çevirmek için DITA-OT kullanır. Yazım aracınızın kullandığı araç setinin ne yaptığını anlıyorsanız, çoğu hata daha hızlı bir şekilde çözülür.

DITA-OT, belgelerinizi oluşturmak için Ant kullanır.

 Not: DITA Open Toolkit'in güncel sürümü 1.5.3 sürümüdür.

Neden DITA-OT?

DITA Open Toolkit, DITA kaynak dosyalarından farklı biçemlerde çıktılar üretilmesinde güçlü bir altyapı ve oldukça geniş seçenekler sunan bir araç setidir. Bu nedenle, piyasada bulunan DITA araçlarının büyük bir kısmı altyapısında bu araç setini kullanmaktadır.

Araç setinin geliştiricileri, DITA standardı üzerine OASIS tarafından yapılan çalışmaları yakından takip ederek, yapılan güncellemeleri kısa zaman içinde araç setine yansıtılabilmektedirler.

DITA-OT, açık kaynak kodlu olarak geliştirilen bir uygulama olduğu için, projenin geliştiricileri arasında yer almayan katkıcılar da bu uygulamanın ilerlemesine katkı sağlayabilmektedir. Aynı zamanda, istenildiği takdirde araç setine yeni özellikler eklenebilmekte, araç setiyle üretilecek çıktılar özelleştirilebilmektedir.

ANT nedir?

Ant bir yapılandırma aracıdır, diğer programları derlemek için kullanılır. Yazılım geliştiricileri bir yazılımı kullanıma sunmadan önce, üzerinde çalıştıkları yazılım hangi tür olursa olsun, onun düzenli bir şekilde çeşitli sürümlerini üretirler. Her bir derleme bir yapılandırmadır.

Ant, yazılım projelerinde inşa süreçlerini kısaltmak ve otomatikleştirmek için geliştirilmiş bir araçtır. Yaptığı iş bakımından Make adlı araçla büyük benzerlik göstermekle birlikte, Make'ten farklı olarak Java tabanlıdır ve Java'nın taşınabilirliğinden faydalanılarak her platformda kullanılabilir.

Apache Yazılım Lisansı ile lisanslanmış açık kaynak kodlu bir yazılım olan Ant, inşa süreci ve bağımlılık tanımları için XML biçimini kullanır. Bu sayede, XML biçiminde yazılmış betikler yardımıyla Ant kullanılarak yazılım inşa süreçleri yönetilebilmektedir. DITA kaynak dosyalarını derleyerek diğer biçimlerde belge oluşturma işleminde, DITA-OT inşa süreci için Ant kullanır. DITA-OT'nin belgeleri oluşturma şekli özelleştirmek istenirse, araç setinin ve Ant'ın içindeki dosyalarda değişiklik yapılması gerekir. Ayrıca XML biçimindeki betiklerle de inşa sürecine müdahale edilerek istenen amaca yönelik özelleştirilmiş belgeler üretilebilir.

Daha ayrıntılı bilgi için Ant'ın web sitesi ziyaret edilebilir:

<http://ant.apache.org/>

Değerlendirme

Bu üniteye sunulan DITA-OT ile ilgili bilgileri ne kadar anladığınızı sınavabilirsiniz.

DITA-OT, kapalı kaynak kodlu bir uygulamadır.

- Doğru

Hayır. DITA-OT, açık kaynak kodlu bir uygulamadır. CPL 1.0 ve Apache 2.0 açık kaynaklı lisansları altındadır.

- Yanlış

Evet, DITA-OT, CPL 1.0 ve Apache 2.0 açık kaynaklı lisanslarıyla lisanslanmış bir uygulamadır.

Şekil 2: Doğru/Yanlış

Özet

Bu ünitenin sonunda, özelleştirilmiş DITA-OT hakkında temel bilgileri edinmiş olmalısınız.

Ünitede anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

DITA Open Toolkit, DITA dosyalarından farklı biçemlerde çıktılar üretmek için kullanılan açık kaynak kodlu bir araçtır.

Kazanımlar

Artık şunları biliyorsunuz:

- DITA-OT nedir?
- Ant nedir?
- DITA-OT'nin sağladığı avantajlar nelerdir?

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite, eğitim içeriği hazırlanabilmesi için özelleştirilmiş olan araç setinin nasıl ve nereden yükleneceği anlatılmaktadır.

Bölüm

3

Araç Seti

Başlıklar:

- *Nedir, Nereden ve Nasıl Yüklenir?*
- *Nasıl Kullanılır?*
- *DITA Dosyalarını Oluştururken ve Düzenlerken Kullanılabilecek Editörler*

Nedir, Nereden ve Nasıl Yüklenir?

"Araç Seti" bölümünün ilk ünitesinde, eğitim içeriği hazırlamak için kullanılacak araç seti hakkında bilgi verilip, nereden ve nasıl edinilebileceği anlatılmaktadır.

Giriş

Bu ünite, eğitim içeriği hazırlanmasında kullanılmak üzere DITA Open Toolkit'in özelleştirilmesiyle oluşturulan araç seti hakkında bilgi verilip bu araç setinin nereden ve nasıl yüklenebileceği anlatılmaktadır.

Hedef Kitle

Bu ünite, DITA standardında eğitim içeriği hazırlamak için oluşturulmuş araç setini edinmek isteyenlere hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 15 dakikadır.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, araç seti hakkında gerekli temel bilgileri edinmiş olup araç setini kullanmayı öğrenmek için hazır olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şöyle sıralanabilir:

- Araç seti hakkında genel bilgi
- Araç setinin nereden yükleneceği
- Araç setinin en kolay hangi yoldan yükleneceği
- Araç setinin farklı yollardan nasıl yükleneceği

Nedir, Nereden ve Nasıl Yüklenir?

DITA kaynak dosyalarından çeşitli biçemlerde eğitim materyalleri üretmek amacıyla kullanılabilir olan araç seti, Pardus işletim sistemine sadece birkaç basit adımda yüklenebilmektedir.

Araç Seti

Kılavuzun ilk bölümünde, DITA Open Toolkit hakkında bilgi verilmiş ve bu araç setinin DITA dosyalarından çeşitli biçemlerde belgeler üretmek için temel bir altyapı sağlayan açık kaynak kodlu bir araç olduğundan söz edilmişti. Bu bölümde ise -DITA Open Toolkit'in sunduğu altyapı kullanılarak eğitim materyalleri hazırlamak üzere özelleştirilmiş olan araç seti anlatılıyor.

Araç seti, DITA Open Toolkit'in kaynak dosyaları üzerinde çeşitli düzenlemeler yapılarak oluşturulmuştur. Bu düzenlemeler, araç setinin şablona uygun hazırlanmış DITA biçemindeki kaynak dosyaları işleyip, istenen biçemlerde eğitim materyalleri oluşturabilecek hale gelmesini sağlamıştır. Araç setine Türkçe desteği eklenmiş, var olan bazı hataları giderilerek sorunsuz çalışır hale getirilmiştir.

Araç Setini Nereden Yükleyebilirsiniz?

Araç seti, Pardus işletim sistemi üzerinde kolaylıkla kurulabilmesi için, pisi paketi haline getirilerek Pardus paket deposundaki yerini almıştır. Dolayısıyla, Pardus'un paket yönetim araçları yardımıyla kolaylıkla kurulabilmekte ve kaldırılabilir.

Nasıl Yüklenir?

Araç setini yüklemenin en kolay yolu, Pardus işletim sisteminin paket yöneticisinin görsel arayüzünü kullanmaktır. Bunun için uygulamalar menüsünde "Programlar / Sistem / Paket Yöneticisi" yolu izlenip paket yöneticisi çalıştırıldıktan sonra, arama kutusuna "DITA-OT" yazılarak paket deposunda arama yapılır. Arama sonucu çıkacak olan "DITA-OT" adlı paket seçilerek kurulur.

Not: Araç seti, Pardus paket deposunda bulunan bir başka paket olan "sun-jre" adlı pakete bağımlı durumdadır. Yani araç seti kurulmak istendiğinde, eğer sistemde sun-jre paketi kurulu değilse onun da kurulması gerekir. Böyle bir durumda paket yöneticisi kullanıcıya bilgi verecek ve kullanıcı tarafından onaylandığı takdirde paket otomatik olarak kurulacaktır.

Pardus işletim sisteminde araç setini yüklemenin bir başka yolu ise paket yöneticisi arayüzünü kullanmadan konsol üzerinden kurulum yapmaktır. Konsolu açıp;

```
sudo pisi it dita-ot
```

komutunu verdiğiniz takdirde araç seti, paket deposundan indirilerek otomatik olarak kurulacaktır.

Değerlendirme

Bu kısımda, araç seti ile ilgili sunulan bilgileri ne kadar anladığınızı sınavabilirsiniz.

Aşağıdakilerden hangileri araç seti ile birlikte gelir?

- Dita 1.2
Evet, doğru seçeneklerden birisi.
- Ant 1.7
Evet, doğru seçeneklerden birisi.
- Dita 1.0
Üzgünüm. Bu seçenek doğru değil.
- Dita-ot
Evet, doğru seçeneklerden birisi.

Şekil 3:

Özet

Bu ünitenin sonunda, Araç Seti hakkında temel bilgileri edinmiş olmalısınız.

Ünitede anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

DITA kaynak dosyalarından çeşitli biçemlerde eğitim materyalleri üretilmesi için hazırlanmış olan araç seti, DITA Open Toolkit araç seti üzerinde yapılmış değişikliklerle hazırlanmıştır ve Pardus işletim sisteminde paket yöneticisi üzerinden kolayca kurulabilmektedir.

Kazanımlar

Artık şunları biliyorsunuz:

- Eğitim materyalleri hazırlama araç seti nedir, ne amaçla ve nasıl düzenlenmiştir?
- Araç seti nereden ve nasıl yüklenir?

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite de araç setinin nasıl kullanılacağı anlatılmaktadır.

Nasıl Kullanılır?

"Araç Seti" bölümünün ikinci ünitesinde, DITA dosyalarından çeşitli biçemlerde eğitim materyalleri üretmek için özelleştirilmiş araç setimizin nasıl kullanılacağı hakkında bilgiler yer alıyor.

Giriş

Bu ünite, özelleştirilmiş DITA-OT'in nasıl kullanılacağı anlatılmaktadır.

Hedef Kitle

Bu ünite, DITA biçemindeki dosyaları oluşturmak ve düzenlemek isteyen herkese hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 30 dakikadır.

Bilinmesi Gerekenler

Ünite, anlatılanları uygulayabilmeniz için araç setini işletim sisteminize kurmuş olmanız gerekir. Araç setinin nereden ve nasıl kurulacağı konusu kılavuzumuzun bir önceki ünitesinde anlatılmıştır.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, eğitim materyalleri üretmek için özelleştirilmiş araç setinin nasıl kullanılacağı konusunda temel bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şöyle sıralanabilir:

- Araç setinin nasıl kullanılacağı
- Olası hataların nasıl çözüleceği
- DITA kaynak dosyalarından farklı biçemlerde çıktıların nasıl üretilebileceği

Araç Setinin Kullanımı

Özelleştirilmiş DITA-OT, konsoldan verilen komutlarla çalışır. Araç setini sisteminize yükledikten sonra, konsol üzerinden birkaç basit komut yardımıyla DITA biçemindeki dosyalarınızdan PDF, XHTML gibi biçemlerde çıktılar üretmeye başlayabilirsiniz.

1. Bir konsol açın.

- Menüden Programlar / Sistem / Konsol(Terminal Programı) yolunu takip edebilirsiniz.
- Yakuake konsol uygulaması sisteminizde kurulu ve çalışır durumda ise F12 tuşu ile hızlıca konsola erişebilirsiniz.

2. XML Doğrulama

Yazılan DITA biçemindeki içeriklerin XML etiketlerinin doğru olup olmadığını kontrol etmek için `xmllint` aracından yararlanabilirsiniz. `xmllint` aracı ile doğrulama yapmadan önce, DITA biçemindeki dosyalarınızın ilk satırlarında yer alan DTD isim uzayı yolunun doğru gösterildiğinden emin olunuz. `xmllint` ile DITA dosyanızın XML sözdizimi doğruluğunu kontrol etmek için şu komutu vermelisiniz:

```
xmllint -valid dosya_adi.dita
```

Eğer DITA dosyanızda bir sözdizimi hatası varsa `xmllint` size hatanın nerede olduğunu bildirecektir. Buna göre dosyalarınızı düzenleyebilirsiniz. Hata yoksa, `xmllint` konsol ekranına dosyanın içeriğini bastıracaktır.

3. Çıktı Üretme İşlemi

"Çıktı Üretmek" ile kastedilen, elinizdeki (hazırladığınız) DITA biçimindeki dosyalardan PDF, HTML gibi farklı bir biçimde belge üretmektir.

a) Konsoldan DITA komutunu verin.

```
dita
```

Araç seti, konsoldan dita komutunu verdiğinizde size nasıl kullanılacağı hakkında ipucu verecektir. dita komutu ekrana şunları yazdıracaktır:

```
Usage: /usr/bin/dita /path/to/your.ditamap output_type /path/to/output/dir /path/to/temp/dir /path/to/logdir
```

```
Example: /usr/bin/dita /home/kullanici_adi/book/book.ditamap pdf2 /home/kullanici_adi/bookshelf /tmp/book /tmp/book/logs
```

b) Yazmanız gereken ilk parametre, başka bir biçime çevirmek istediğiniz ".ditamap" uzantılı DITA haritası dosyanızın yoludur. Örneğin, ev dizininizde yer alan "deneme.ditamap" adındaki DITA haritası için bu adımda yazmanız gereken parametre şu şekilde olmalıdır:

```
/home/kullanici_adi/deneme.ditamap
```

c) dita komutunun çıktısındaki kullanım örneğinde "output_type" olarak anlatılan ikinci parametre, üretilecek olan çıktının hangi biçimde oluşturulması isteniyorsa onu belirtmek için girilir. Örneğin PDF biçiminde çıktı üretmek için "pdf2" parametresinin verilmesi gerekir.

```
pdf2
```

Bu adımda üretmek istenilen dosya biçimine göre girilebilecek olan parametreler şunlardır: xhtml, eclipsehelp, eclipsecontent, javahelp, htmlhelp, pdf, pdf2, troff, docbook, wordrtf, odt, scorm.

d) Üçüncü parametre ise, üretilen çıktının sistemde hangi dizine kaydedileceğini belirtmek için kullanılır. deneme.ditamap dosyasını kullanarak üretilecek olan PDF dosyasının /home/kullanici_adi/pdf/ dizinine kaydedilmesi isteniyorsa, buraya yazılması gereken parametre bu dizinin yoludur:

```
/home/kullanici_adi/pdf/
```

e) Araç seti, DITA biçimindeki dosyalardan diğer biçimlerdeki çıktıları üretme işlemi sırasında birtakım geçici dosyalar oluşturmaktadır. Komutun sıradaki parametresi, bu geçici dosyaların kaydedileceği dizinin belirtilmesi içindir:

```
/home/kullanici_adi/temp/
```

f) İşlem sırasında araç seti tarafından tutulan işlem kayıtları da bir metin dosyasına (log dosyası) kaydedilmektedir. Bu metin dosyasının kaydedileceği dizinin yolu da komuta dördüncü parametre olarak verilir:

```
/home/kullanici_adi/log/
```

```
/usr/bin/dita /home/kullanici_adi/deneme.ditamap pdf2 /home/kullanici_adi/pdf/ /home/kullanici_adi/temp/ /home/kullanici_adi/log/
```

Tüm parametrelerin belirlenmesinin ardından, konsoldan PDF üretmek amacıyla verilebilecek komutun son hali üstteki gibidir. Komutu verdikten sonra, bir süre konsolda derleme işlemiyle ilgili çıktıları görebilirsiniz. İşlemin tamamlanmasının ardından, BUILD SUCCESSFUL yazısını gördüğünüzde çıktı üretme işleminin başarıyla sonuçlandığını anlayabilirsiniz. Üretilen çıktı /home/kullanici_adi/pdf dizininin altında bulunabilir. Eğer BUILD FAILED hatası alırsanız bakacağınız ilk dosya, belirttiğiniz log dizini

altında üretilen log dosyası olmalıdır. Nerede ne hata alındığı buradaki log dosyasına yazılmaktadır.

Örnek:

```

|— amaclar.dita
|— arac_setinin_kullanimi.ditamap
|— beni_oku.txt
|— degerlendirme.dita
|— genel_bilgi.dita
|— giris.dita
|— icerik_arac_setinin_kullanimi.dita
|— ozet.dita

```

Tüm anlatılanlar doğrultusunda yukarıdaki örnek dizin yapısına göre xhtml çıktı oluşturalım:

```

/usr/bin/dita /home/kullanici_adi/arac_seti/
arac_setinin_kullanimi.ditamap xhtml /home/kullanici_adi/
out/kullanicinin_xhtml_dizini /home/kullanici_adi/
out/kullanicinin_temp_dizini /home/kullanici_adi/out/
kullanicinin_log_dizini

```

Komut sonrasında eğer DITA dosyalarında bir hata yoksa (xmllint ile doğrulamasını yapabilirsiniz), belirttiğiniz dizinde bir xhtml dosyası oluşacaktır.

Ant Betiği Kullanarak Çıktı Üretme

Bu bölümde, bir önceki bölümde anlatılandan farklı bir yöntemi inceleyeceğiz. Daha özelleşmiş çıktılar üretebilmenizi sağlayacak ant betiği ile tanışacaksınız.

1. Ant Betiği Kullanarak Çıktı Üretme İşlemi

Kılavuzumuzun "DITA Open Toolkit Nedir?" ünitesinde de anlatıldığı gibi, DITA Open Toolkit, inşa süreçlerinde Ant'ı kullanmaktadır. Ant'ın XML biçimindeki betiklerle yönetilebilmesi sayesinde, DITA Open Toolkit'in çıktı üretme işlemi de benzer şekilde XML biçimindeki betiklerle özelleştirilebilmektedir. Dolayısıyla, eğitim materyalleri üretilmesi için özelleştirilmiş araç setimiz de Ant yardımıyla ayarlanabilmektedir.

a) Aşağıdaki örnek ant betiğini kopyalayın ve DITA dosyalarınızın bulunduğu dizine build.xml ismi ile kaydedin.

```

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
  <project name="dita-kilavuz" default="all" basedir=".">

    <property name="project.name" value="egitim-kilavuz"/>
    <property name="dita-ot.dir" value="/usr/share/dita" />
    <property name="projdir" value="${basedir}"/>
    <property name="outdir" value="${basedir}/output"/>
    <property name="customization.dir" value="/usr/share/dita/demo/fo/oyas-fo"/>
    <property name="document.locale" value="tr"/>

    <path id="dost.class.path">
      <pathelement location="${dita-ot.dir}/lib/dost.jar"/>
    </path>

    <taskdef name="integrate"
      classname="org.dita.dost.platform.IntegratorTask">
      <classpath refid="dost.class.path"/>

```

```

</taskdef>

<target name="all" depends="integrate, build-pdf, build-html, archive-
source"></target>

<target name="integrate">
  <integrate ditaotdir="${dita-ot.dir}"/>
</target>

<target name="build-pdf">
  <ant antfile="${dita-ot.dir}/conductor.xml" target="init">

    <!-- Ditamap dosyanızın yolunu belirtin! -->
    <property name="args.input" value="${projdir}/kilavuz.ditamap"/>
    <property name="output.dir" value="${outdir}/${project.name}.pdf"/>
    <property name="args.debug" value="yes"/>
    <property name="args.logdir" value="${outdir}/pdf_log"/>
    <property name="dita.temp.dir" value="${outdir}/temp"/>
    <property name="transtype" value="pdf2"/>
    <property name="dita.extname" value=".dita"/>
  </ant>
</target>

<target name="build-scorm">
  <ant antfile="${dita-ot.dir}/conductor.xml" target="init">

    <!-- Ditamap dosyanızın yolunu belirtin! -->
    <property name="args.input" value="${projdir}/kilavuz.ditamap"/>
    <property name="output.dir" value="${outdir}/${project.name}.scorm"/>
    <property name="args.debug" value="yes"/>
    <property name="args.logdir" value="${outdir}/scorm_log"/>
    <property name="dita.temp.dir" value="${outdir}/temp"/>
    <property name="transtype" value="scorm"/>
    <property name="dita.extname" value=".dita"/>
  </ant>
</target>

<target name="build-xhtml">
  <ant antfile="${dita-ot.dir}/conductor.xml" target="init">

    <!-- Ditamap dosyanızın yolunu belirtin! -->
    <property name="args.input" value="${projdir}/kilavuz.ditamap"/>
    <property name="output.dir" value="${outdir}/${project.name}.xhtml"/>
    <property name="args.debug" value="yes"/>
    <property name="args.logdir" value="${outdir}/xhtml_log"/>
    <property name="dita.temp.dir" value="${outdir}/temp"/>
    <property name="transtype" value="xhtml"/>
    <property name="dita.extname" value=".dita"/>
  </ant>
</target>

<target name="build-html">
  <ant antfile="${dita-ot.dir}/conductor.xml" target="init">

    <!-- Ditamap dosyanızın yolunu belirtin! -->
    <property name="args.input" value="${projdir}/kilavuz.ditamap"/>
    <property name="output.dir" value="${outdir}/${project.name}.html"/>
    <property name="args.debug" value="yes"/>
    <property name="args.logdir" value="${outdir}/html_log"/>
    <property name="dita.temp.dir" value="${outdir}/temp"/>
    <property name="html2.generate.dynamic.toc" value="true"/>
    <property name="transtype" value="html2"/>
    <property name="dita.extname" value=".dita"/>
  </ant>
</target>

```

```

</ant>
</target>

<target name="build-odt">
  <ant antfile="${dita-ot.dir}/conductor.xml" target="init">

    <!-- Ditamap dosyanızın yolunu belirtin! -->
    <property name="args.input" value="${projdir}/kilavuz.ditamap"/>
    <property name="output.dir" value="${outdir}/${project.name}.odt"/>
    <property name="args.debug" value="yes"/>
    <property name="args.logdir" value="${outdir}/odt_log"/>
    <property name="dita.temp.dir" value="${outdir}/temp"/>
    <property name="transtype" value="odt"/>
    <property name="dita.extname" value=".dita"/>
  </ant>
</target>

<target name="archive-source" >

  <zip destfile="${outdir}/${project.name}.src.zip"
    basedir="."
    excludes="**/output/**/*"
  />

</target>

</project>

```

b) Value parametresinin karşısına proje adını girin.

```
<property name="project.name" value="">
```

c) Value parametresinin karşısına ditamap dosyanızın bulunduğu dizini göstermelisiniz.

```
<property name="projdir" value="">
```

Örnekteki gibi **`\${basedir}** olarak belirtirseniz, build.xml ile ditamap dosyalarınızın aynı dizinde olduğunu ifade etmiş olursunuz.

d) Value parametresinin karşısına çıktı dizininizin yolunu belirtin.

```
<property name="outdir" value="${basedir}/output">
```

Örnekteki gibi **`\${basedir}** olarak belirtirseniz, ditamap dosyalarınızın olduğu dizinin altında output adında çıktılarınızı saklayabileceğiniz bir dizin yaratmış olursunuz.

e) Ditamap dosyanızın yolunu belirtin.

```
<property name="args.input" value="${projdir}/">
```

projdir kısmını yukarıda belirttiğinizden, buraya sadece "/" işaretinden sonra ditamap dosyanızın adını yazmanız yeterlidir.

f) Konsoldan build.xml dosyanızın bulunduğu dizine geçip aşağıdaki komutu yazınız.

```
ant-dita
```

BUILD SUCCESSFUL yazısını gördüğünüzde, sorunsuz bir şekilde yukarıda tanımlanan biçemlerde (odt, pdf, xhtml) output dizininde çıktılarınız üretilmiştir.

Bir sonraki adımda diğer çıktı türlerine nazaran daha özel bir çıktı türü olan slidy için üretilecek ant betiğinin nasıl olacağını göreceksiniz. Slidy biçeminde çıktı almak için DITA dosyalarınızın slidy konu türünde yazılmış olması gerekmektedir.

2. Ant Betiği Kullanarak Slidy Biçeminde Çıktı Üretme İşlemi

- a) Aşağıdaki örnek ant betiğini kopyalayın ve sunum konu türü ile hazırlanmış DITA dosyalarınızın bulunduğu dizine build.xml ismi ile kaydedin.

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<project name="dita-presentation" default="all" basedir=".">

  <property name="project.name" value="presentation-sample"/>
  <property name="dita-ot.dir" value="/usr/share/dita" />
  <property name="projdir" value="${basedir}"/>
  <property name="outdir" value="${basedir}/output"/>
  <property name="customization.dir" value="/usr/share/dita/demo/fo/oyas-fo"/>
  <property name="document.locale" value="tr"/>

  <path id="dost.class.path">
    <pathelement location="${dita-ot.dir}/lib/dost.jar"/>
  </path>

  <taskdef name="integrate"
class="org.dita.dost.platform.IntegratorTask">
    <classpath refid="dost.class.path"/>
  </taskdef>

  <target name="all" depends="integrate, build-xhtml"></target>

  <target name="integrate">
    <integrate ditadir="${dita-ot.dir}"/>
  </target>

  <target name="build-xhtml">
    <ant antfile="${dita-ot.dir}/conductor.xml" target="init">

      <!-- Ditamap dosyanızın yolunu belirtin! -->
      <property name="args.input" value="${projdir}/
presentation.ditamap"/>
      <property name="output.dir" value="${outdir}/
${project.name}.xhtml"/>
      <property name="args.debug" value="yes"/>
      <property name="args.logdir" value="${outdir}/xhtml_log"/>
      <property name="dita.temp.dir" value="${outdir}/temp"/>
      <property name="transtype" value="slidy"/>
      <property name="dita.extname" value=".dita"/>
    </ant>
  </target>

</project>
```

- b) "/" işaretinden sonra ditamap dosyanızın adını giriniz.

```
<property name="args.input" value="${projdir}/>
```

- c) value'nun karşısına DITA dosyalarınızın olduğu dizini belirtmelisiniz

```
<property name="projdir" value="${basedir}"/>
```

Eğer örnekteki gibi **`\${basedir}`** değeri atarsınız, build.xml'in DITA dosyaları ile aynı dizinde bulunduğunu ifade etmiş olursunuz. Dolayısıyla bu şekilde bir gösterimde tam yol yazmanıza gerek yoktur.

- d) value'nun karşısına çıktı dizininizi belirtin.

```
<property name="outdir" value="${basedir}/output">
```

- Eğer örnekteki gibi **{basedir}** değeri atarsanız, DITA dosyalarının bulunduğu dizinde output adında çıktı dizini oluşturursunuz. Çıktılarınız da bu dizinin altında yer alır.
- e) Konsoldan DITA dosyalarınızın bulunduğu dizine geçip aşağıdaki komutu yazın.

```
ant-dita
```

BUILD SUCCESSFUL yazısını gördüyseniz başarılı bir şekilde çıktı almışsınız demektir.

Sürüm Takip Sistemi

DITA biçiminde oluşturulacak olan eğitim içeriğinde anlatılacak olan uygulamaların sürüm bilgilerinin takip edilmesi ve sürüm değişikliği olduğunda eğitim içeriğinin de güncellenmesi gerekmektedir.

Sürüm Takip Sistemi Ne İşe Yarar?

Eğitim içeriği hazırlanırken, işletim sistemi dahilindeki birçok temel uygulamanın anlatılması öngörülmektedir. Bu uygulamalarla ilgili içerik hazırlanması esnasında depoda bulunan sürümleri baz alınarak içerikler oluşturulacaktır. Ancak ilerleyen zamanda uygulamanın yeni bir sürümü Pardus depolarına alınarak kullanıcılara sunulabilir. Böyle bir durumda, özellikle uygulamada büyük değişiklikler olduğunda eğitim içeriği işlevini yitirecektir. Bu sebeple, hazırlanan eğitim içeriğinde anlatılan uygulamaların sürümlerinin Pardus depolarında yer alan sürümleriyle düzenli olarak karşılaştırılarak gerektiğinde eğitim içeriğinin de güncellenmesi gerekmektedir.

Nasıl Çalışır?

Sürüm Takip Sistemi, temel olarak, hazırlanan eğitim içeriğinde anlatılan uygulamaların sürüm bilgilerinin ".ditamap" uzantılı DITA harita dosyalarına üstveri olarak kaydedilmesi ve bu bilgilerin düzenli olarak Pardus depolarındaki sürüm bilgileriyle karşılaştırılması prensibiyle çalışır. Örneğin, "E-posta" konusunun anlatıldığı bir temel eğitim içeriğinde, örnek uygulama olarak "Thunderbird" adlı e-posta istemcisi anlatılıyorsa, bu uygulamanın anlatıldığı ünitenin DITA harita dosyasına uygulamanın o tarihte depodaki güncel sürüm bilgisi kaydedilir. Sürüm Takip Sistemi betiği çalıştırıldığında bu dosyadaki sürüm bilgisiyle Pardus deposunda yer alan Thunderbird uygulamasının sürüm bilgisini karşılaştırır. Eğer depoda yeni bir sürüm bilgisi bulunuyorsa, betiğin üreteceği çıktı dosyasında bu sonuç gösterilir ve eğitim içeriğinin güncellenmesi yönünde uyarı yapılır.

Değerlendirme

Araç seti ile pdf, html, javahelp, odt gibi biçemlerde çıktılar üretebilirsiniz.

- Doğru
Tebrikler, doğru seçenek.
- Yanlış
Üzgünüm, yanlış seçeneği işaretlediniz.

Şekil 4: Doğru-yanlış

Aşağıdaki komutlardan hangisi xml dosyalarının doğruluğunu kontrol eder?

- xmllint -valid
Tebrikler, doğru yanıt.
- Ant -dita -f
Üzgünüm. Bu komut içerik oluşturmak için kullanılır.
- su- dita

Üzgünüm. Bu komut ant'ı hazırlar.

Şekil 5:

Özet

Ünitede anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

DITA araç seti ile farklı türde çıktılar üretebileceğiniz gibi, alacağınız çıktılar da özelleştirebilirsiniz. Araç seti ile oluşturacağınız dokümanların da güncel kalması için gerekli bilgilere ulaşabilirsiniz.

Kazanımlar

Artık şunları biliyorsunuz:

- Araç setini kullanarak DITA biçemindeki dosyaların diğer biçemlere nasıl dönüştürüleceği
- Araç setinin Ant betikleri yardımıyla nasıl kullanılacağı
- Araç setinin sürüm takip sisteminin ne işe yaradığını

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite de DITA biçemindeki dosyalar oluşturulur ve düzenlenirken kullanılacak editörler hakkında bilgi verilmektedir.

DITA Dosyalarını Oluştururken ve Düzenlerken Kullanılacak Editörler

---

Kılavuzun "Araç Seti" bölümünün bu ünitesinde, DITA biçemindeki dosyaları oluşturmak ve düzenlemek için kullanılacak çeşitli editörler tanıtılıyor.

Giriş

Bu ünite de, eğitim materyalleri oluştururken kullanılacağı editörler tanıtılmaktadır. Bu editörlerin bir kısmı nesne tabanlı bir yapı sunarken, bazıları da sadece metin tabanlı editörlerdir.

Hedef Kitle

Bu ünite, DITA biçemindeki dosyaları oluşturmak ve düzenlemek isteyen herkese hitap eder.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, DITA biçemindeki dosyaları oluşturmak ve düzenlemek için kullanılacak editörler hakkında bilgi edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şu şekilde sıralanabilir:

- DITA dosyalarını düzenlerken hangi editörlerin kullanılacağı
- Bu editörlerin hangilerinin görsel arayüze sahip olduğu ve hangilerinin metin editörü olduğu
- Bu editörlerin hangilerinin özgür yazılım, hangilerinin sahipli yazılım oldukları

DITA Dosyalarını Oluştururken ve Düzenlerken Kullanılacak Editörler

Her DITA dosyası bir XML dosyasıdır. XML oluştururken de bazı editörlere ihtiyaç duyarız. Bu editörler, kullanıcıyı çok fazla yormayan nesne tabanlı editörler olabileceği gibi, bütün etiketlerin, özelliklerin elle yazıldığı editörler de olabilir. Diğer yandan, bu editörler lisanslarına göre ücretli ve ücretsiz yazılımlar olarak da sınıflandırılabilir.

Pardus kullanan kullanıcılar için, KDE masaüstü ile birlikte gelen editörler şunlardır:

1. Kwrite: KDE masaüstü için basit bir metin editörüdür. Kwrite'ın özelliklerinden bazıları:

- Renkli yazım hatası gösterimi
- Renkli yazım, girintileme vs. herhangi bir programlama dili için düzenlenebilir.

2. Kate: Daha özel ve hızlı bir kullanım sağlayan Kate, Kwrite'a göre çok daha gelişmiş bir metin editörüdür. Kate'in özellikleri de şöyle listelenebilir:

- Birçok programlama dilini renklendirebilme ve parantezleri eşleme
- UTF-8, UTF-16, ASCII vb. kodlama ve kodlama değiştirme desteği
- Düzenli ifadeler desteği
- Aynı pencerede farklı sekmelerde çok sayıda belgeyi açabilme
- Kodların ve metinlerin bir kısmının görünür ya da görünmez yapılabilmesi

Görsel arayüz sunan editörlerden bazıları şunlardır:

DITA Editörleri	Sundukları	Niteliği
XMLmind	<ul style="list-style-type: none"> • XSLT, XSL-FO ile XML biçimindeki verilerinizi özelleştirme • XQuery desteği 	Ücretsiz
Serna	<ul style="list-style-type: none"> • DITA, DocBook ve diğer XML standartları için destek sağlama • Belge görünümü için XSLT, XSL-FO kullanımı • XML şema doğrulama • UNICODE desteği 	Ücretsiz
Oxygen	<ul style="list-style-type: none"> • Tüm XML şema dillerini destekleme • XML veri tabanları, XProc ve web servisleri de dahil olmak üzere tüm XML tabanlı teknolojilerle çalışabilme • DITA, DocBook, TEI ve XHTML için görsel düzenleme desteği 	Ücretli
XMetal	<ul style="list-style-type: none"> • Hata düzeltme • Sürükle-bırak tekniği ile referans oluşturma 	Ücretli
Codex	<ul style="list-style-type: none"> • Metin biçimlendirme • Harita ve konu oluşturma, düzenlem 	Ücretli

Not: DITA standardını tam olarak desteklemiyor.

DITA editörleri ile ilgili ayrıntılı bilgi almak için şu adresi ziyaret edebilirsiniz:

<http://dita.xml.org/search/node/WYSIWYG+editor>

Değerlendirme

Bu ünite sunulan, DITA biçimindeki dosyaları düzenlemekte kullanılacak editörler ile ilgili bilgilerinizi sınavabilirsiniz.

Aşağıdakilerden hangileri DITA dosyası oluştururken kullanabileceğiniz editörlerdendir?

- Kate

Evet, doğru seçeneklerden birisi.

- Kwrite

Evet, doğru seçeneklerden birisi.

- Klipper

Üzgünüm. Bu seçenek doğru değil.

- KEdit

Evet, doğru seçeneklerden birisi.

Şekil 6:

Özet

Ünitede anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

DITA biçimindeki dosyalar, metin tabanlı editörler kullanılarak DITA etiketleri elle yazılmak suretiyle oluşturulabileceği gibi nesne tabanlı editörler kullanılarak da düzenlenebilmektedirler.

Kazanımlar

Bu ünite de şunları öğrendiniz:

- DITA dosyası oluştururken kullanabileceğiniz editörlerin neler olduğunu
- Kullanabileceğiniz editörler arasındaki farkların tanımlanması

Sonraki Ünite

Bir sonraki bölümde farklı niteliğe sahip eğitim materyali (öğretmen ya da öğrenci için vs.) hazırlarken dikkat edeceğiniz noktaları öğreneceksiniz.

Bölüm

4

İçerik Hazırlama Kuralları

Başlıklar:

- *İçeriğin Oluşturulması*
- *Eğitim Materyallerinin ve Kaynak Dosyaların Lisanslanması*
- *Eğitim Materyali İçeriklerinin Biçimlendirilmesi*
- *Dizin Yapısı ve İsimlendirme*
- *Kullanılacak DITA Elemanları*

İçeriğin Oluşturulması

Eğitim içeriği oluşturulurken, içeriğin bir kısmı eğitimi alacak olan öğrencilere; bir kısmı ise eğitim verecek olan öğretmenlere yönelik olarak hazırlanır. Kılavuzun "İçerik Hazırlama Kuralları" bölümünün ilk ünitesinde, eğitim içeriklerinin hazırlanması sırasında dikkat edilmesi gereken noktalara yer veriliyor.

Giriş

Bu ünite, içerik oluşturulurken nelere dikkat edilmesi gerektiği anlatılmaktadır.

Giriş: İçerik oluşturulurken nelere dikkat edilmelidir?

Eğitim materyallerinin kaynak dosyaları, DITA biçiminde bulunmakta ve bu dosyaların içerisinde derslerde kullanılacak içeriklerin tamamı yer almaktadır. Bu içeriklerden Öğrenci Kitabı, Öğretmen Kitabı ve Ders Sunumları olmak üzere 3 farklı türde eğitim materyali üretilmesi planlanmaktadır. Eğitim içerikleri oluşturulurken de bu materyallerin içeriklerinin nasıl oluşturulacağını göz önüne alınması gerekir. Bu ünite, eğitim materyalleri hazırlanırken içeriğin bu ayrıma dikkat edilerek nasıl yönetileceği, hangi içeriğin hangi materyalde yer alacak şekilde hazırlanması gerektiği açıklanmaktadır.

Hedef Kitle

Bu ünite, Eğitim Materyali hazırlamak ve yayımlamak isteyen herkese hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 30 dakikadır.

Bilinmesi Gerekenler

Bu ünite anlatılanları kolayca takip edebilmek için DITA biçimindeki dosyaların nasıl oluşturulacağı, nasıl düzenleneceği ve bu dosyalardan çeşitli biçimlerde dosyaların nasıl üretilmesi konularına hakim olmanız gerekmektedir.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, ders sunumu, öğretmen ve öğrenci kitabı hazırlarken nelere dikkat etmeniz gerektiğine dair bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrenci kitabında yer alacak içerik oluşturulup yapılandırılırken dikkat edilmesi gerekenler
- Öğretmen kitabında yer alacak içerik oluşturulup yapılandırılırken dikkat edilmesi gerekenler
- Ders sunumlarında yer alacak içerik oluşturulup yapılandırılırken dikkat edilmesi gerekenler
- Öğrenci kitabında, öğretmen kitabında ve ders sunumlarında hangi içeriklerin yer alabileceği

Öğrenci Kitabı Hazırlama

Eğitim Materyali olacak bir öğrenci kitabı ile öğretmen kitabı arasında içerik bakımından bazı farklar bulunmaktadır.

Öğrenci Kitabı Hazırlama Hedefleri

Öğrencilerin kullandıkları kitaplar, çalışma kitabı ve ders kitabı olarak ikiye ayrılmış durumdadır. Çalışma kitapları, fazlaca örneğe ve etkinliğe dayanmaktadır. Dolayısıyla bir çalışma kitabı hazırlarken etkileşim alanlarına ihtiyaç duyulabilir. Bunun yanında öğrenci ve öğretmen kitaplarının her ikisinde de ortak kullanılan başlık türleri vardır (Örn. Konu içeriği).

Öğrenci Kitabında Yer Alması Gereken Temel Bileşenler

Her eğitim kitabında olacağı gibi Öğrenci Kitabı'nda da, Önsöz, İçindekiler, Şekil ve Resim Tabloları, İndeks, Sözlük, Kaynakça gibi temel bölümleri barındırması gerekmektedir. Ayrıca kitabın nasıl kullanılacağına da anlatılacağı bir bölüm yer almalıdır.

Kitap içerisinde yer alacak olan her ünite, kendi içerisinde bir konu ya da uygulamayı anlatan temel bir bölüm olmalıdır.

Öğrenci Kitabının Yapılandırılması

Her ünitenin başında bir "Giriş" kısmı olmalıdır. Bu kısımda o ünite içerisinde neler öğrenileceği kısa maddeler halinde belirtilmelidir. Ayrıca aynı kısım içerisinde -varsa- ön koşul bilgilerin neler olduğu listelenmelidir. Ünite eğer bir uygulamayı anlatıyorsa uygulamanın sürüm numarası belirtilmelidir. Ünite anlatımı içerisinde gerekli başlık ve bölümler yapılmalıdır.

Her ünite sonunda, ünite içerisinde anlatılan temel kavramlar özet olarak sunulmalıdır.

Her ünite sonunda, öğrencinin kendini sınavabileceği sorular ve ardından bu sorular ile ilgili geri bildirimler yer almalıdır.

Her ünitenin sonunda, konuyla ilgili kaynaklar listelenmelidir.

Öğrenci Kitabına Yönelik İçerik Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gerekenler

Yeri geldiğinde önemli kısımlar özel *Uyarı*, *Dikkat*, *Örnek* gibi ayrı kutular olarak metnin içerisinde tekrar vurgulanmalıdır. Eğer uygulama sürümleri ile ilgili küçük farklar varsa, özel bir kutu olarak sürüm ile ilgili değişiklikten bahsedilebilir.

Öğretmen Kitabı Hazırlama

Eğitim Materyali olacak bir öğretmen kitabı nasıl hazırlanmalıdır?

Öğretmen Kitabı Hazırlama Hedefleri

Bu kitapta hedeflenen, kitabın eğitimcinin yararlanabileceği bir kaynak olmasıdır. Öğrenci kitabına ve ders sunumlarına ek olarak düşünülmelidir.

Öğretmen Kitabında Yer Alması Gereken Temel Bileşenler

Her ünite için anlatılacak temel kavramlar ve ders sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar belirtilmelidir. Ayrıca sınıfın durumuna göre hangi seviyede detaylara girilebileceği de belirtilmelidir.

Ders sırasında kullanılacak örnekler olmalıdır. Sınıfın durumuna göre farklı seviyelerde, eğitimcinin seçebileceği birden fazla örnek bulunmalıdır.

Sunum Hazırlama

Öğrenci kitabı ve öğretmen kitaplarının hazırlanmasında olduğu gibi, ders sunumlarının hazırlanmasında da dikkat edilecek bazı önemli noktalar bulunuyor.

Sunum Hazırlama Aşamaları

Sunumun Planlanması

Sunum dosyasını hangi yardımcı programla oluşturursanız oluşturun, ortaya çıkan görüntüye **yansı** denir. İyi bir sunum için yansılarınızı oluşturmadan önce bir planlama yapmanız gerekir. Planlama için yardımcı sorular şunlardır:

- Sunumu yapacağınız hedef kitlenin özellikleri nelerdir?
- Yapacağınız sunum hangi kazanımları hedefler?
- Yansılar için bir içerik düzenlemesi yapıldı mı?

Not: Özellikle hedef kitlenin özelliklerinin bilinmesi; kullanacağınız yazı tipi, yazı boyutu, renk tercihleri gibi birçok değişkeni etkileyen bir unsurdur. **Örneğin;** hedef kitleniz ilköğretim 1. sınıf öğrencileriye yazı boyutunu normalden biraz daha büyük seçerseniz ki okumaya yeni başlamış öğrenciler için daha okunaklı olsun.

Dikkat: Yapacağınız sunumun amaçlarını önceden belirlemelisiniz ki konu dağılmasın.

Sunum Hazırlarken Uyulması Gereken Kurallar

Yansılarınızı hazırlarken içeriğin sunulması ile ilgili uymanız gereken kurallar şunlardır:

- Yansılarda görsel düşünceler yer almalıdır. Bazen bir düşünceyi görselleştirmek, onu metin halinde sunmaktan daha etkilidir.
- Bir yansıda sadece bir kavram veya sınırlandırılmış bir konu verilmeye çalışılmalıdır.
- Mümkün olduğunca az metin kullanılmalıdır. Metin içerisindeki anahtar kavramlar farklı bir renk ile ifade edilmelidir.
- Başlık diğer metinlerden ayırt edici nitelikte olmalıdır.
- Bir konu ile ilgili çok fazla bilgi varsa birkaç yansıda verilmelidir. Tek bir yansiya sıkıştırılmamalıdır.
- Hem telif hakları için hem de okunabilirliği azalttığı için, basılı bir materyalden alınan içerik olduğu gibi yansiya yerleştirilmemelidir.

Bir sunum neleri içerir?

Bir sunum başlıca şunları içerir:

1. Giriş (Kapak yansı)

- Sunum başlığı
- Konuşmacı bilgileri

2. Sunum notları

3. Alanlar

- Tarih
- Sayfa numarası
- Alt bilgi (Kurum adı, logo vs.)
- Üstveriler (yazar, kurum bilgisi vs.)
- Yansılar arası geçiş süresi

4. İçerik (Body elementleri)

- Görsel materyaller (grafik, resim vs.)
- Metin gövdesi
- Paragraf
- Madde imi
- Yorum satırları
- Linkler

5. Kaynakça

Hazırladığınız dita dosyalarından slidy biçeminde sunumlar elde etmek için hangi etiketleri kullanacağınızı biliyor olmalısınız.

Değerlendirme

Bu ünite de sunulan, içeriğin oluşturulması ile ilgili kavramları ne kadar anladığınızı sınavabilirsiniz.

Öğrenci kitabı ile öğretmen kitabında değerlendirme sorularının bulunması gereklidir.

- Doğru

Hayır. Değerlendirme sorularının sadece öğrenci kitabında olması gereklidir. Öğretmen kitabında değerlendirme sorularına yer verilmemelidir.

- Yanlış

Doğru yanıtladınız. Değerlendirme sorularının sadece öğrenci kitabında olması gereklidir. Öğretmen kitabında değerlendirme sorularına yer verilmemelidir.

Şekil 7: Doğru/Yanlış

Öğretmen kitabında "ön bilgiler" bilgisine ihtiyaç yoktur.

- Doğru

Hayır. Öğretmen kitabında ön bilgiler kısmının olması, öğretmenin derse girişte öğrencilerin hangi bilgilerini yoklayacağına dair ipucu verir.

- Yanlış

Evet, Öğretmen kitabında ön bilgiler kısmının olması, öğretmenin derse girişte öğrencilerin hangi bilgilerini yoklayacağına dair ipucu verir.

Şekil 8: Doğru/Yanlış

DITA araç seti ile pdf, html, javahelp, odt gibi biçemlerde çıktılar üretebilirsiniz.

- Doğru

Tebrikler, doğru seçenek.

- Yanlış

Üzgünüm, yanlış seçeneği işaretlediniz.

Şekil 9: Doğru-yanlış

Aşağıdaki komutlardan hangisi xml dosyalarının doğruluğunu kontrol eder?

- xmllint -valid

Tebrikler, doğru yanıt.

- Ant -dita -f

Üzgünüm. Bu komut içerik oluşturmak için kullanılır.

- su- dita

Üzgünüm. Bu komut ant'ı hazırlar.

Şekil 10:

Özet

Bu ünitenin sonunda, eğitim içeriği oluştururken içeriğin kullanılacağı eğitim materyaline göre nelere dikkat etmeniz gerektiğini öğrenmiş olmalısınız.

Ünitede anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

Eğitim içeriğinden oluşturulacak olan eğitim materyalleri; öğrenci kitabı, öğretmen kitabı ve ders sunumlarıdır. Eğitim içeriği oluşturulurken bu materyallerde hangi içeriğin yer alacağına dikkat edilerek oluşturulmalı ve yapılandırılmalıdır.

Kazanımlar

Artık şunları biliyorsunuz:

- Öğrenci kitabının, öğretmen kitabının ve ders sunumlarının hangi amaçla hazırlandığı
- Eğitim içeriği oluşturulurken içeriğin hangi materyalde yer alacağına göre nelere dikkat edileceği
- Öğrenci kitabında, öğretmen kitabında ve ders sunumlarında mutlaka yer alması gereken temel bileşenler

Bir sonraki ünite

Bir sonraki ünite eğitim materyallerinin lisanslanması hakkında bilgi verilmektedir.

Eğitim Materyallerinin ve Kaynak Dosyalarının Lisanslanması

Eğitim materyalleri ve bunların kaynak dosyaları lisanslama ve dağıtılma biçimi nedir?

Giriş

Bu ünite, eğitim materyallerinin ve bunların kaynak dosyalarının kullanımı konusunda dikkat edilmesi gereken kurallar anlatılmaktadır.

Hedef Kitle

Bu ünite, eğitim materyali hazırlayıp yayımlamak isteyen herkese hitap eder.

Süre

Üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 15 dakikadır.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, eğitim materyalleri ve bunların kaynak dosyalarının lisanslanması hakkındaki bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şu şekilde sıralanabilir:

- Belgeleme lisansları hakkında genel bilgi
- Eğitim materyallerinin kaynak dosyalarının lisanslanması
- Eğitim materyallerinin lisanslanması

Eğitim Materyali Kaynak Dosyalarının Lisanslanması

Eğitim materyallerinin kaynak dosyalarının özgür lisanslarla lisanslanmaktadır.

Belgeleme Lisansları Hakkında Genel Bilgi

Yazılımlar için hazırlanan belgeler de tıpkı yazılımlar gibi çeşitli lisanslarla lisanslanarak üretilmeleri, geliştirilmeleri ve dağıtılmaları konularında çeşitli kurallara tabi tutulmaktadır. Özgür yazılımlar için hazırlanan belgeler, yaygın olarak, özgür yazılım lisanslarına oldukça benzer olan çeşitli özgür belgeleme lisanslarıyla lisanslanarak dağıtılırlar.

Yazılım lisansları yazılımların geliştirme, dağıtım, çoğaltım, kullanım gibi haklarının kime ait olacağını belirleyen belgelerdir. Benzer şekilde belgeleme lisansları da yazılan bir belgeye ait bu hakların kimlere ait olacağını ortaya koyan anlaşmalardır. Özgür belgeleme lisansları, oluşturulan belgelerin üzerindeki bu hakların büyük bir çoğunluğunu kamuya devreden lisanslardır. Özgür belgeleme lisanslarından biriyle oluşturulmuş olan bir belgeyi kullanan kullanıcının, bu belgeyi kullanma hakkının yanında aynı belge üzerinde değişiklik yapma, belgeyi dağıtma gibi hakları da bulunur.

Creative Commons (kısaca CC) kâr amacı gütmeyen, telif hakları alanında esneklik ve paylaşımı yaygınlaştırmak amacıyla kurulmuş bir organizasyondur. Bu organizasyonun yaptığı çalışmalarla hazırlanan lisanslar yaygın olarak "Creative Commons" ismiyle anılmakla birlikte, belge üzerindeki hakların dağıtımı konusunda aralarında belirli farklar bulunmaktadır. Bunlardan en bilinenleri Creative Commons BY, Creative Commons BY-SA ve Creative Commons BY-SA-NC gibi lisanslardır.

Eğitim Materyali Kaynak Dosyalarının Lisanslanması

Kaynak kodları özgür yazılım lisanslarıyla dağıtılmakta olan yazılımlar ile ilgili hazırlanacak belgelerin kaynak dosyaları da özgür belgeleme lisanslarıyla lisanslanmaktadır.

Eğitim Materyalleri, DITA biçiminde yazılmış olan kaynak dosyalarından üretilen materyallerdir. Bu başlık altında, DITA biçiminde yazılmış olan bu kaynak dosyalarının hangi lisansla lisanslanacağı belirtilmektedir.

Eğitim materyallerinin kaynak dosyaları, **Creative Commons BY-SA** lisansı ile lisanslanmaktadır.

Görsel Malzemeler ve Çokluortam

Eğitim materyalleri içinde kullanılan görsel malzemeler ile çokluortam malzemelerinin lisansları, belgenin içinde özgürce kullanılabilmesi ve belgeyle birlikte dağıtılabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Eğitim materyalleri içinde yer alacak olan fotoğraf, ekran görüntüsü gibi her türden görsel malzeme ile video gibi çokluortam malzemeleri Creative Commons BY-SA lisansı ile lisanslanmış olmalıdır.

Creative Commons BY-SA Lisansı

Creative Commons BY-SA lisansı, GNU GPL lisanslarının felsefesine uygun, özgür bir lisans modeli olarak kabul edilir. Creative Commons BY-SA Lisansına sahip bir belge kopyalanabilir, üzerinde değişiklik yapıp yenisi üretilebilir, belge ticari amaçla kullanılabilir. Tüm bunlar yapılabilirken, uyulması gereken iki koşul vardır:

- Belgenin tüm kopyalarında ilk sahibinin belirtilmesi
- Belgenin tüm kopyalarında ya da belgeden üretilmiş yeni belgelerde aynı lisansın kullanılmaya devam edilmesi

Eğitim Materyallerinin Lisanslanması

Eğitim materyalleri özgür lisanslarla lisanslanmıştır.

Eğitim Materyallerinin Lisanslanması

Eğitim Materyalleri, DITA biçiminde yazılmış olan kaynak dosyalarından üretilen materyallerdir. Bu başlık altında, çeşitli biçimlerde (PDF, XHTML, ePub vs.) üretilebilecek olan bu materyallerin hangi lisansla lisanslanacağı belirtilmektedir.

Eğitim materyalleri, **Creative Commons BY-SA-NC** lisansı ile lisanslanmaktadır. Creative Commons BY-SA-NC lisansına sahip bir belge kopyalanabilir ve üzerinde değişiklik yapıp yenisi üretilebilir. Bunlar yapılırken sağlanması gereken iki koşul vardır:

- Belgenin tüm kopyalarında belgenin ilk sahibinin belirtilmesi
- Belgenin hiçbir kopyasının ya da belgeden üretilmiş yeni belgelerin hiçbirisinin ticari amaçla kullanılmaması

Değerlendirme

Bu ünite sunulan Belgelerin Lisanslanması konusunu ne kadar anladığınızı sınavabilirsiniz.

Creative Commons BY-SA-NC lisansının getirdiği şartlardan biri, belgenin özgün halinin korunmasıdır.

- Doğru

Yanlış seçenek. Creative Commons BY-SA-NC lisansına sahip bir belgeyi, belgenin ilk sahibi hakkındaki bilgileri koruyarak değiştirebilirsiniz.

- Yanlış

Doğru seçenek. Creative Commons BY-SA-NC lisansına sahip bir belgenin özgün halinin korunması şartı yoktur.

Şekil 11: Doğru/Yanlış

Özet

Bu ünitenin sonunda, eğitim materyalleri ve bunların kaynak dosyaları için tercih edilen lisans türlerini öğrenmiş olmalısınız.

Ünite anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

Eğitim materyalleri ve bunların kaynak dosyalarının lisanslanmasında özgür lisans türleri tercih edilmelidir.

Kazanımlar

Ünite sonunda şunları öğrenmiş olmalısınız:

- Eğitim materyalleri Creative Commons BY-SA-NC lisansına sahiptir
- Eğitim materyallerinin DITA biçimindeki kaynak dosyaları Creative Commons BY-SA lisansına sahiptir
- Creative Commons BY-SA-NC ve Creative Commons BY-SA lisanslarının getirdiği şartlar

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite, eğitim materyali içeriklerinin biçimlendirilmesini öğreneceksiniz.

Eğitim Materyali İçeriklerinin Biçimlendirilmesi

Eğitim Materyalleri Hazırlama Kılavuzu'nun "İçerik Hazırlama Kuralları" bölümünün bu ünitesi, eğitim materyallerinin biçimlendirilmesi ile ilgili bilgiler içeriyor.

Giriş

Bu ünite, eğitim materyalleri hazırlanırken içeriklerin biçimlendirilmesi konusunda uyulması gereken kurallar anlatılmaktadır.

Hedef Kitle

Bu ünite, eğitim materyali hazırlayıp yayımlamak isteyen herkese hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 15 dakikadır.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, eğitim materyalleri içeriklerinin biçimlendirilmesi ile ilgili bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şu şekilde sıralanabilir:

- İçerikte yer alan metinlerin nasıl biçimlendirileceği
- İçerikte yer alan görsel malzemelerin kullanımında dikkat edilmesi gerekenler
- İçerikte yer alan çokluortam malzemelerinin kullanımında dikkat edilmesi gerekenler

Eğitim Materyali İçeriklerinin Biçimlendirilmesi

Eğitim materyalleri hazırlanırken, metinlerin ve içerikte kullanılan diğer tüm malzemelerin biçimlendirilmesi sırasında uyulması gereken birtakım kurallar bulunuyor.

Metinlerin Biçimlendirilmesinde Uyulması Gereken Kurallar

- Hazırlanacak olan metinlerde karakter kodlaması **UTF-8** olmalıdır.

Görsel Malzemelerin Kullanımında Uyulması Gereken Kurallar

- Eğitim materyallerinde kullanılacak olan tüm görsel malzemelerin Creative Commons BY-SA lisansına sahip olması gerekmektedir.
- Eğitim materyalleri içinde yer verilecek olan fotoğraflar, JPEG biçiminde bulunmalıdır.
- Eğitim materyalleri içinde kullanılacak olan ekran görüntüleri, ikonlar ve benzeri tüm görsel malzemeler PNG biçiminde bulunmalıdır.
- Eğitim materyalleri içinde kullanılacak görsel malzemelerin genişliği 480 pixel boyutunu geçmemelidir.

Ekran görüntüsü alınırken dikkat edilmesi gerekenler:

- Ekran görüntüleri, eğitim konusu ürünün varsayılan ortamında varsayılan teması ile alınmalıdır. Örneğin Pardus Kurumsal 2 ile ilgili bir eğitim materyali için Pardus Kurumsal 2 üzerinde stil teması olarak "QtCurve", renk teması olarak ise "KDE Öntanımlı" isimli temalar seçilmiş olmalıdır.
- Ekran görüntüsü alınırken, bilgisayarda açılmış olabilecek kişisel hesaplarla ilgili bir görünümün (örneğin açılmış bir e-posta hesabının kullanıcı adı) kullanılacak olan ekran görüntüsüne dahil edilmemesi gerekmektedir. Eğer bu türde bir hesabın açık olmasını gerektiren bir uygulamanın (örneğin bir Jabber istemcisi) ekran görüntüsüne yer verilecekse, açık olan kullanıcı hesabıyla ilgili bilginin yer aldığı kısım bulanıklaştırılmalı ve ekran görüntüsü o şekilde kullanılmalıdır.

İpucu: Pardus Kurumsal 2 işletim sisteminde tema değişikliği, uygulamalar menüsündeki "Tasma" adlı yapılandırma aracının "Görünüm ve Temalar" başlıklı sekmesinden yapılabilmektedir.

Çokluortam Malzemelerinin Kullanımında Uyulması Gereken Kurallar

- Eğitim materyallerinde kullanılacak olan tüm çokluortam malzemelerinin Creative Commons BY-SA lisansına sahip olması gerekmektedir.

- Kullanılacak olan çokluortam malzemeleri, WebM(ogg vorbis, V8, mkv) biçiminde bulunmalıdır.

Değerlendirme

Bu kısımda, sunulan eğitim materyalleri içeriklerinin biçimlendirilmesi ile ilgili bilgilerinizi sınavabilirsiniz.

Aşağıdakilerden hangisi materyal biçimlendirilirken kullanılması gereken özelliklerden değildir?

- Karakter kodlaması UTF-8 olmalıdır.

Cevabınız yanlış, çünkü eğitim materyallerinde kullanılacak olan tüm içerikte karakter kodlamasının UTF-8 olması gerekmektedir.

- Eğitim materyallerinde kullanılacak olan tüm görsel malzemelerin Creative Commons BY-SA lisansına sahip olması gerekmektedir.

Cevabınız yanlış.

- Eğitim materyalleri içinde yer verilecek olan fotoğraflar, JPEG biçiminde bulunmalıdır.

Doğru yanıt. Kullanılacak fotoğraflar JPEG biçiminde olmalıdır.

- Eğitim materyalleri içinde kullanılacak olan ekran görüntüleri, ikonlar ve benzeri tüm görsel malzemeler PNG biçiminde bulunmalıdır.

Doğru yanıt.

Şekil 12: Çoktan Seçmeli-Materyallerin içeriklerinin biçimlendirilmesi

Özet

Bu ünitenin sonunda, eğitim materyali içeriği hazırlarken nelere dikkat etmeniz gerektiğini öğrenmiş olmalısınız.

Ünitede anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

Eğitim materyallerinde belli bir standartlaşmaya gidilmesi açısından bazı teknik biçemlerin tanımlanması gerekir.

Kazanımlar

Ünite sonunda şunları öğrenmiş olmalısınız:

- Materyalin içeriğinde kullanılacak olan görsel öğelerin biçimsel özelliklerini
- Materyalin içeriğinde kullanılacak olan çoklu ortam öğelerinin teknik özelliklerinin nasıl olması gerektiğini
- Karakter kodlamasının ne olacağını

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite dizin yapısının ve isimlendirilmesinin nasıl olacağını öğreneceksiniz.

Dizin Yapısı ve İsimlendirme

Eğitim materyalleri hazırlanırken, kaynak dosya ve dizinler nasıl bir yapıda tutulmalı ve nasıl isimlendirilmelidirler?

Giriş

Bu ünite, eğitim materyallerinin kaynak dosya ve dizinlerinin hangi dizin yapısında tutulacağı ve ne şekilde isimlendirilecekleri anlatılmaktadır.

Hedef Kitle

Bu ünite, eğitim materyali hazırlayıp yayımlamak isteyen herkese hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 15 dakikadır.

Bilinmesi Gerekenler

Bu üniteye anlatılanları sorunsuz takip edebilmemiz için DITA hakkında bilgi sahibi olmanız faydalı olacaktır.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, dizin yapısı ve isimlendirmenin nasıl olacağı ile ilgili bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şu şekilde sıralanabilir:

- DITA biçimindeki kaynak dosyalarının bulunacağı dizinlerin nasıl bir dizin ağacı şeklinde yapılandırılacağı
- Dizin ağacında yer alacak olan dizinlerin nasıl isimlendirileceği
- DITA biçimindeki kaynak dosyalar arasında yer alması gerekli temel bileşenlerin isimleri
- Kaynak dosyaların nasıl isimlendirileceği

Dizin Yapısı ve İsimlendirme

Eğitim materyallerinin üretileceği kaynak dosyalar DITA biçiminde bulunacaktır. Bu dosyalardan düzgün içeriğe sahip modüler yapıda eğitim materyalleri üretebilmek için dizin yapısı ve isimlendirmenin standartlaştırılması önemlidir.

Dizin Yapısı

Öğrenci kitabı ve öğretmen kitabı üretilmesi için hazırlanacak olan DITA biçimindeki dosyaların bulunacağı dizinlerde dizin yapısı, yukarıdan aşağıya doğru şu şekilde olmalıdır:

Materyal -> Bölüm -> Ünite

- Hazırlayacağınız materyal bütün olarak bir dizin(klasör) içinde tutulmalıdır.
- Bu dizine isim olarak kitabın ismi verilebilir.
- Materyalin dizininin altında, içereceği bölümlerin dizinleri yer almalıdır.
- Bölüm dizinlerinin altında da bölüme ait ünitelerin dizinleri yer almalıdır.
- Ünite dizinlerinin altında ise DITA 1.2 sürümü ile standartlaşmış olan öğrenme nesnesi(learning object) yapısına uygun kaynak dosyaları yer almalıdır.
- Her ünite dizininde, üniteye DITA biçimindeki kaynak dosyalarını birleştirecek olan bir ditamap dosyasının bulunması gereklidir.
- Her bölümün dizininde de ilgili bölümün altındaki ünitelerin ditamap dosyalarını birleştirecek olan bir ditamap dosyası bulunmalıdır.
- En üst dizinin altında ise bütün bölümleri birleştirecek bir ditamap dosyası olmalıdır. Bunun yanı sıra, önsöz gibi bir dosya da bu dizinin altında bulunabilir.
- Tüm dizinlerin(hem kitabın, hem bölümlerin, hem de ünitelerin dizinleri) altında bir adet "beni_oku.txt" dosyası olmalıdır. Bu dosyada, materyali kullanacak olan kişilerin dizinler arasında gezerken, her dizinde hangi içerik olduğunu kolayca görebilmesi için özet bilgi yer almalıdır.

Slidy biçiminde ders sunumları üretmek için hazırlanacak olan DITA dosyalarının bulunacağı dizinler de standart bir yapıda oluşturulmalıdır:

- Sunumlar için oluşturulacak olan dosyalar, öğrenci kitabı ve öğretmen kitabı için hazırlanacak olan kaynak dosyalarının bulunduğu dizinlerin dışında başka bir dizinde tutulmalıdır.
- Bir ders sunumuna ait DITA harita dosyası ile DITA dosyaları aynı dizin altında bulunmalıdır.

İsmlendirme

Oluşturulacak dosyaların isimlendirilmesinde şu kurallara dikkat edilmelidir:

- Dosya ve dizin isimlerinde Türkçe karakterler (İ, ö, ü, ç, ş, ı) ve büyük harfler kullanılmamalıdır.
- Bölüm ve ünitelerin dizinlerinin adları, bölüm ve ünite başlıklarına uygun şekilde olmalıdır. Örneğin Pardus Masaüstü Kullanıcısı Eğitimi müfredatından "İletişim" bölümüne ait dizinin adı "iletisim", bunun altında yer alan "E-posta" konusunun işlendiği üniteye ait dizinin adı "e-posta" şeklinde verilerek içeriğin dizin adından anlaşılabilir olması sağlanmalıdır.
- Ünite dizinleri altındaki DITA kaynak dosyaları, içerik biçimine uygun olarak "giris.dita", "amaclar.dita" şeklinde isimlendirilmelidir.
- Bir ünite dizini altında, içerik kısmının DITA kaynak dosyasının ismi, ünite ismiyle ilgili olmalıdır. Bu dosya(lar), üniteye ait dizinin isminin önüne "icerik_" öneki getirilerek isimlendirilmelidir. Örneğin "e-posta" adlı üniteye ait dizinde, "genel_bilgi.dita", "giris.dita", "amaclar.dita", "degerlendirme.dita", "ozet.dita", "beni_oku.txt" dosyaları standart isimlerle bulunurken; esas içeriğin anlatıldığı dosya, "icerik_e-posta.dita" ismiyle bulunmalıdır.
- Ünite içinde birden fazla içerik dosyası bulunması mümkün olabilir. Örneğin "e-posta" ünitesinde e-posta istemcileri hakkında bilgi verilirken birden fazla e-posta istemcisi anlatılabilir. Bu durumda, her birinin anlatımı farklı bir DITA kaynak dosyasında barındırılarak, bu dosyalar anlatılan içeriğe göre adlandırılabilir. "e-posta" ünitesinde örnek olarak KMail ve Thunderbird adlı istemcilerin anlatılacağını varsayarsak, bu üniteye ait dizinin altında "icerik_e-posta.dita", "icerik_kmail.dita" ve "icerik_thunderbird.dita" şeklinde isimlendirilmiş içerik dosyaları bulunmalıdır.
- Bölüm ve ünitelere ait dizinlerde yer alan DITA haritalarının(ditamap) isimleri buldukları dizinin ismi ile aynı olmalıdır. Örneğin "e-posta" ünitesinin DITA harita dosyasının adı, "e-posta.ditamap" olmalıdır.

Tüm bu anlatılanlar doğrultusunda, şöyle bir tablo çizmek mümkün:

Dosya	Bulunduğu Dizin	İsmlendirme	DITA Konu Türü	İçerik
Harita dosyası (.ditamap)	Birleştireceği DITA dosyalarının bulunduğu dizinde yer alır.	İsmi, bulunduğu dizin ile aynı olmalıdır.	Map	DITA dosyalarının birleştirildiği ve sıralandığı alandır.
Konu anlatımı dosyası (.dita)	Ünite dizininde yer alır.	İsmi, icerik_uniteismi.dita şeklinde olmalıdır.	learningContent	İçerik yer alır.
Benioku dosyası (.txt)	İlgili ünite dizininde yer alır.	beni_oku.txt olarak adlandırılabilir.	Öğrenme nesnesi konu türüne ait değildir.	Kaynak dosyaları ve dizinleri inceleyenlere, bulunduğu

Dosya	Bulunduğu Dizin	İsmlendirme	DITA Konu Türü	İçerik
Amaçlar (.dita)	İlgili olduğu ünite dizinlerinde yer alırlar.	İsmi, amaclar.dita şeklinde olmalıdır.	learningOverview	Bir metin dosyasıdır. Ünitinin amaçları yer alır.
Genel Bilgi (.dita)	İlgili olduğu ünite dizinlerinde yer alırlar.	İsmi, genel_bilgi.dita şeklinde olmalıdır.	learningOverview	Ünite hakkında genel bilgilendirme yer alır.
Özet (.dita)	İlgili olduğu ünite dizinlerinde yer alırlar.	İsmi, değişmez (ozet.dita)	learningSummary	Ünitinin özeti yer alır.
Değerlendirme (.dita)	İlgili olduğu ünite dizinlerinde yer alırlar.	İsmi, değişmez (degerlendirme.dita)	learningAssessment	Ünite ile ilgili değerlendirme soruları yer alır.
Giriş (.dita)	İlgili olduğu ünite dizinlerinde yer alırlar.	İsmi, değişmez (giris.dita)	learningOverview	Ünite hakkında genel bilgi verilir.

 Not: Kullanılacak olan konu türleri, "Kullanılacak DITA Elemanları" ünitesinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Kılavuzun "Dizin Yapısı ve İsmlendirme" ünitesinin dizin yapısı aşağıdaki gibidir:

```

— amaclar.dita
— beni_oku.txt
— degerlendirme.dita
— deneme.dita
— dizin_yapisi_ve_isimlendirme.ditamap
— genel_bilgi.dita
— giris.dita
— icerik_dizin_yapisi_ve_isimlendirme.dita
— ozet.dita

```

Slidy biçiminde ders sunumları üretmek için hazırlanacak olan DITA dosyalarının ve bu dosyaların bulunacağı dizinlerin isimlendirilmesinde de dikkat edilmesi gerekenler bulunmaktadır:

- Bir ders için hazırlanmış bir sunumun üretileceği DITA dosyalarının bulunduğu dizin, konu başlığıyla alakalı bir şekilde isimlendirilmelidir.
- Sunumun DITA harita dosyası, içinde bulunduğu dizinle aynı isimle isimlendirilmelidir. DITA dosyaları ise, içeriğinde anlatılan konuyla alakalı bir şekilde isimlendirilmelidirler.

Değerlendirme

Bu ünite de sunulan dizin yapısı ve isimlendirme konusu ile ilgili bilgilerinizi sınavın.

Her ünite altında ditama dosyası bulunmasına gerek yoktur. Çünkü en üstteki dizinde bütün üniteler tek bir ditama dosyasıyla gösterilebilir.

- Doğru

Cevabınız yanlış, çünkü bütün bölüm ve ünitelerin kendilerine ait dosya ve dizinlerin gösterileceği birer ditama dosyalarının bulunması gereklidir.

- Yanlış

Cevabınız doğru, bölüm ve ünitelere ait tüm dizinlerde birer ditama dosyası bulunması gereklidir.

Şekil 13: Doğru-Yanlış

Özet

Bu ünitenin sonunda, eğitim materyalleri hazırlarken dizin yapısı ve isimlendirmenin standartlaştırılmasının önemini öğrenmiş olmalısınız.

Ünite anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

DITA dosyalarının kullanılabilirliği açısından dizin yapısı ve isimlendirmenin doğru tanımlanması gerekir.

Kazanımlar

Ünite sonunda şunları öğrenmiş olmalısınız:

- Her bölümün ve ünitenin kendine ait bir DITA harita dosyası olması gerektiğini
- DITA harita dosyalarının isimlerinin buldukları dizinin ismiyle aynı olması gerektiği
- Her bölüm ve ünitenin altında genel bilgi, giriş, amaçlar, içerik, özet, değerlendirme kısımlarının bulunması gerektiği
- Her bölüm ve üniteye ait dizinin altında bir de "benioku" gibi bulunduğu üniteyle ilgili tanıtıcı bir dosyanın bulunması gerektiği

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite, kullanılacak olan DITA elemanları hakkında bilgi edineceksiniz.

Kullanılacak DITA Elemanları

DITA ile eğitim materyali hazırlarken kullanılacak DITA elemanları neler olmalıdır?

Giriş

Bu ünite, eğitim materyalleri hazırlanırken kullanılacak DITA elemanları anlatılmaktadır.

Hedef Kitle

Bu ünite, Eğitim Materyali hazırlamak ve yayımlamak isteyen herkese hitap eder.

Süre

Bu üniteyi tamamlamak için gerekli tahmini süre 15 dakikadır.

Bilinmesi Gerekenler

Bu ünite anlatılanları sorunsuz takip edebilmemiz için DITA hakkında bilgi sahibi olmanız gerekir.

Amaçlar

Üniteyi tamamladığınızda, kullanılacak DITA elemanları hakkında temel bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.

Bu bilgiler şu şekilde sıralanabilir:

- Reference, task, öğrenme nesnesi, sunum konu türlerinin ayırım noktaları
- Öğrenme nesnesi oluştururken kullanacağınız DITA konu türleri
- Eğitim materyali hazırlarken kullanılacak reference, task, sunum ve öğrenme nesnesi etiketlerinin neler olduğu
- Öğrenme nesnesi, task, reference ve sunum etiketlerinin kullanım durumları
- Öğrenme nesnesi, task, reference ve sunum etiketlerini kullanırken karşılaşılabileceğiniz olası hatalar ve çözüm önerileri
- Konu türüne göre oluşturabileceğiniz harita alanları

Kullanılacak DITA Elemanları

DITA dosyaları oluşturmadan önce, kullanılacak olan konu türleri, harita alanları gibi kavramları ve nasıl kullanılacaklarını öğrenmeniz gerekir.

Şekil 14: Konu ve Haritalar

Daha önce de sözü edildiği gibi, DITA konu tabanlı içerik tasarım modeli sunar. Tercih ettiğimiz öğretim tasarımı modüler, konu tabanlı içeriktir. Bu xml dosyalarını .dita uzantısıyla kaydediyoruz. Haritalar ise, bu başlıkları birleştirdiğimiz, sıralamasını yaptığımız alanlardır. Örnekte de görüldüğü üzere, giriş ve içerik konularını ditamap dosyası üzerinde sıralayıp birleştirdik. Bir biçimde dışarı aktardığımızda, ilk önce gelecek olan giriş, sonrası da içerik konu türleri olacak. Örnekte kullanılan konu türü dışındaki konu türleri aşağıda gösterilmektedir:

Task	Reference	Learning Object	Sunum
Adım adım iş yaptıрма süreçlerinde kullanılan konu	Bir konu listesi, bir ürünün özellikleri, teknik bilgi	Eğitim içeriği hazırlamak için kullanılan konu türüdür.	Sunum hazırlamak için kullanılan konu türüdür. Bu

Task	Reference	Learning Object	Sunum
türüdür. Birkaç adımdan oluşan içeriğiniz varsa bu konu türünü kullanabilirsiniz. Örneğin; bir program kurulumu.	içeren ve başvuru gerektiren içeriklerinizde kullanabilirsiniz. Örneğin; DITA konu türlerini tanıtacağınız bir belge hazırlayacaksınız. Konu türlerinin de birçok alt bileşeni var. Bir konu türünü anlatırken başka bir konu türüne ait elemente referans gösterebilirsiniz.	Öğrenme hedefleri, özet, değerlendirme gibi bileşenlerden oluşan içerikleriniz için uygun bir konu türüdür.	konu türünde oluşturacağınız dosyalardan slidy biçiminde çıktı alabilirsiniz.

Kullanacağınız konu türü hazırladığınız içeriğe göre farklılık gösterebilir. Ancak konu türlerinin hepsinde olan genel bir yapı mevcuttur.

Temel Konu Yapısı

Bir konunun temel yapısı şu şekildedir:

1. Başlık

- DITA'da html'de olduğu gibi h1, h2, h3 gibi başlık düzeyleri yoktur. Ana başlığın altındaki alt başlıklar veya düzeyler **section** elemanı ile gösterilir.

2. Kısa tanımlama

- **shortdesc**, **abstract** html çıktılarda ana sayfada görünmesi istenen konu ile ilgili kısa açıklamalar için kullanılan etiketlerdir.

3. Gövde Elemanları

- **fig**, bir görüntü ögesi ve öge ile ilgili açıklamaları barındıran etikettir.
- Fig elementinin içerisine bir görsel eklemek için, **image** etiketi kullanılır.
- **table** elemanı ile bir tablo tanımlanabilir.

4. Blok öğeler (paragraf, liste vb.)

- **p** elemanı paragraf oluşturmak için kullanılır.
- Önceden biçimlendirilmiş bir paragrafı içeriğe olduğu gibi entegre etmek için **pre** kullanılır.
- Bir liste **ul** elemanı tarafından temsil edilir.
- Bir sıralı liste (1,2,3 şeklinde) **ol** elemanı ile oluşturulur.
- **dl**, **dt**, **dd** elemanları, terimler ve açıklamalarını içeren listeler oluşturmakta kullanılırlar. Bir konunun alt başlıklarını listelemek ve altlarında açıklamalarını vermek için kullanışlıdır.

5. Metin öğeleri (kalın, italik vb.)

- **b** kalın, **i** eğik, **s** üzeri çizili, **u** altı çizili, **small** küçük, **big** büyük, **tt** daktilo yazısı şeklinde biçimlendirmeyi sağlayan etiketlerdir.

6. İç ve dış bağlantı unsurları

- **related-links** elementi ile konu içerisinde (Ayrıca bkz. gibi) bağlantı vermek istendiğinde kullanılan bir etikettir.

Öğrenme Nesnesi Konu Türü

DITA, öğrenme nesneleri oluşturmak için; DITA başlık türleri, öğrenme etkileşim alanları, öğrenme nesnesi haritaları ve üst veri alanları sağlar.

learningOverviewbody

Ünitenizin genel bakış kısmını oluşturacağınız konu türüdür. Ünite ile ilgili genel fikir vermek amacıyla kullanabilirsiniz. Aşağıdaki etiketlerle de zenginleştirebileceğiniz alandır.

- **lcAudience:**Hedef kitlenizi tanıtacağınız etikettir.
- **lcDuration:**Üniteyi tamamlamak için gerekli süreyi belirttiğiniz etikettir.
- **lcPrereqs:**Bir önceki ünitenin ne olduğunu tanımladığınız etikettir.
- **lcObjectives:**Ünitenin amaçlarını anlatmak için kullandığınız etikettir.
- **lcResources:**Kaynakları göstermek için kullanabileceğiniz etikettir.

learningContent

Ünite ile ilgili kavramların, başvuruların, örneklerin, kısacası asıl içeriğin verildiği konu türüdür.

- **lcContentbody:**Bu etiketin altında asıl metin yer alır. Yukarıda sözü geçen başlık, metin vs. unsurları bu etiketin altında kullanabilirsiniz.

learningSummary

Ünite içinde anlatılan konunun ana fikrinin verildiği alandır.

- **lcSummarybody:**Özetin yapılacağı etiket alanıdır.

learningAssessment

Ünite sonunda konunun anlaşılıp anlaşılmadığını sınamak için kullanılan etkileşim alanıdır. DITA farklı değerlendirme türleri kullanmanıza olanak tanır.

- **learningAssessmentbody:**Bu alan içerisinde doğru-yanlış, çoktan seçmeli gibi farklı değerlendirme soruları oluşturabilirsiniz. Değerlendirmenin nasıl oluşturulacağı ilerleyen ünitelerde ayrıca anlatılacaktır.

Sık Kullanılan Temel Etkileşim Alanları

- **lcInteraction:** Etkileşim alanını tanımladığınız gövde etiketidir. Kullanacağınız değerlendirme türlerini bu etiketler arasında tanımlamalısınız.
- **lcTrueFalse:** Verilen bir ifade için Doğru/yanlış seçeneklerinden birinin seçileceği ve seçim sonunda da geri bildirim sağlayan değerlendirme türleri için kullanılan bir etikettir.
- **lcSingleSelect:** Birden fazla seçenek arasında, tek seçeneğin doğru olduğu durumlarda kullanılan bir etkileşim alanıdır.
- **lcMultipleSelect:** Birden fazla seçenek arasında, birden fazla doğrunun bulunduğu değerlendirme türlerinde kullanılan bir etkileşim alanıdır.

Etkileşim Alanlarında Kullanılan Etkileşim Elemanları

Yukarıda sözü edilen etkileşim alanlarının içerisinde kullanılan etiketlerden bir kısmı şunlardır:

- **lcQuestion:** Bu etiket içerisine soru kökü yazılır.
- **lcAnswerOptionGroup:** Seçeneklerin listelendiği alandır.
- **lcAnswerOption:** Her seçenek ve o seçeneğe ait geri bildirim bu etiket arasında tanımlanır.
- **lcAnswerContent:** Seçeneğin yazıldığı etikettir.

- **lcFeedback:** Geri bildirim verildiği etikettir.
- **lcCorrectResponse:** Doğru seçeneği belirten etikettir.

Örnek

Öğrenme nesnesi için learningOverview konu türü ile hazırlanmış örnek bir DITA dosyası:

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<!DOCTYPE learningOverview PUBLIC "-//OASIS//DTD DITA Learning
Overview//EN"
"/usr/share/dita/dtd/learning/dtd/learningOverview.dtd">
<learningOverview id="amaclar" xml:lang="tr">
<title>Amaçlar</title>
<shortdesc>Üniteyi tamamladığınızda, eğitim materyalleri üretmek
için özelleştirilmiş araç setinin nasıl kullanılacağı konusunda
temel bilgileri edinmiş olmanız amaçlanmaktadır.</shortdesc>
<learningOverviewbody>
<lcObjectives>
<lcObjectivesStem>Bu bilgiler şöyle sıralanabilir:</
lcObjectivesStem>
<lcObjectivesGroup>
<lcObjective>Araç setinin nasıl kullanılacağı</lcObjective>
<lcObjective>Olası hataların nasıl çözüleceği</lcObjective>
<lcObjective>DITA kaynak dosyalarından farklı biçemlerde
çıktıların nasıl üretilebileceği</lcObjective>
</lcObjectivesGroup>
</lcObjectives>
</learningOverviewbody>
</learningOverview>
```

Task Konu Türü

Belli yönergelerden oluşan içerikler oluştururken kullanılabilir. Task konu türünün elemanları şunlardır:

Task Elemanları	Açıklama	Kullanımı
Task	Task konu türü için üst düzey bir elemandır.	<task id="icerik_arac_setinin_kullanimi"> </task>
abstract	Konu ile ilgili kısa tanımlama yapmak için kullanılır.	<abstract> </abstract>
taskbody	Gövde elemanlarını ve task konu türü için kullanılan özel etiketleri kullanabileceğiniz alanı ifade eder.	<taskbody> </taskbody>
steps	Konu için izlemeniz gereken adımları barındırır. İçerisinde en az bir step etiketi olmalıdır.	<steps> </steps>

Task Elemanları	Açıklama	Kullanımı
step		<pre><task id="arac_setinin_yüklenmesi"> <title>Araç setinin yüklenmesi</title> <taskbody> <context>Araç setinin nereden ve nasıl yükleneceğini öğrenin.</context> <steps> <step> <cmd>Belirtilen adrese gidin.</cmd> </step> <step> <cmd>Bağlantıyı tıklayın.</ cmd> </step> </steps> </taskbody> </task></pre>
substeps	Bir yönergenin birden fazla alt yönergesi olduğunda kullanılan etikettir.	<pre><substeps> <substep><cmd>Konsoldan DITA'nın olduğu dizine geçin.</cmd></substep> <substep><cmd>dita komutunu verin.</cmd> <info>Bu komut çıktı üretmek için gerekli komutun nasıl kullanılacağı hakkında ipucu verecektir</info></substep> </substeps></pre>
substep	substeps altındaki adımları tanımlayacağınız etikettir. Bir nevi steps altında bulunan step elemanına benzer.	
stepxmp	Bir adımla ilgili örnek göstermek için kullanılır. Örnek bir paragraf niteliğinde olabileceği gibi bir kod parçası da olabilir.	<pre><step> <cmd>Üretilen çıktıların hangi dizine kaydedileceğini belirtin.</cmd> <stepxmp>Örneğin; <userinput>/ path/to/output/dir</ userinput></stepxmp> </step></pre>
cmd	Bir adımla ilgili talimatın verileceği etikettir. Birden fazla cümleden oluşmamalıdır.	<pre><step><cmd>Bir metin editöründe yeni bir dosya oluşturun.</ cmd></step></pre>

Task Elemanları	Açıklama	Kullanımı
info	Açıklamaya gerek duyulursa, <info> kullanılmalıdır. <step>, <subtep> altında kullanılan bir etikettir. Adımla ilgili ek bilgi vermek için kullanılır.	<pre><step><cmd>output_type</cmd> <info>Bu komuttan sonra, "pdf2" yazıldığında PDF biçiminde, "html" yazıldığında XHTML biçiminde çıktı üretebilirsiniz.</info> </step></pre>
stepresult	Belirtilen adımın uygulanmasında sonucun ne olacağı ile ilgili bilgi vermek için kullanılır	<pre><steps> <step> <cmd>İşlem sırasında araç seti tarafından tutulan işlem kayıtlarının kaydedileceği bir dizin yolu belirtin.</cmd> <stepresult>>BUILD SUCCESSFUL yazısını gördüğünüzde çıktı üretme işleminin başarıyla sonuçlandığını anlayabilirsiniz. </ stepresult> </step> </steps></pre>

Örnek

Task konu türü ile hazırlanmış örnek bir DITA dosyası:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!DOCTYPE task PUBLIC "-//OASIS//DTD DITA Task//EN"
"http://docs.oasis-open.org/dita/dtd/task.dtd">
<task id="mysql">
  <title>MySQL Kurulumu</title>

  <abstract>Tekir'in çalışabilmesi için veri tabanına ihtiyaç
duymaktadır.
  Çoğu Linux dağıtımında MySQL kurulu bulunmaktadır. Eğer kurulu
değilse
  dağıtımınızın paket yöneticisi ile kurabilirsiniz. Aşağıda
komut satırından
  kurulum anlatılmıştır. </abstract>

  <taskbody>
    <steps>
      <step>
        <cmd>Komut satırını açın</cmd>

        <info>Daha önce kullanmadıysanız Alt+F2 tuşları ile
gelecek olan
```

```

        uygulama çalıştırma ekranından <cmdname>konsole/</
cmdname> ya da
        <cmdname>terminal</cmdname> yazarak başlatabilirsiniz.</
info>
    </step>

    <step>
        <cmd>MySQL sunucu kurulumu yapın</cmd>

        <substeps>
            <substep>
                <cmd>Pardus</cmd>

                <stepxmp><screen>pisi it mysql-server</screen></
stepxmp>
            </substep>
        </substeps>
    </step>
</steps>
</taskbody>
</task>

```

Reference Konu Türü

Reference konu türünü, bir ürünün özelliklerini, program komutlarını tanıtıcı bir içerik hazırlamak için kullanabilirsiniz. Oluşturduğunuz DITA dosyalarına referans gösterebilirsiniz. Böylece aynı özelliğe sahip ürünlerin ya da konuların birbirine bağlantısını sağlayabilirsiniz.

Reference Elemanları	Açıklama	Kullanımı
reference	Reference konu türü için üst düzey bir elemandır.	<pre> <reference id="konu_turleri"> <title>DITA konu türleri</title> <refbody> <section> <title>Reference konu türü</title> ... </section> </refbody> </reference> </pre>
refbody	Reference konu türünün içeriğini tutar. Bölümler, tablolar, örnekler vs. bu etiketlerin arasında yer alır.	<pre> <reference id="konu_turleri"> <title>DITA konu türleri</title> <refbody> <section> <title>Reference konu türü</title> ... </section> </refbody> </reference> </pre>

Reference Elemanları	Açıklama	Kullanımı
----------------------	----------	-----------

Harita alanlarında kullanılacak elemanlar

Harita elemanları	Konu türü	Açıklama
<learningObject href="">	Öğrenme nesnesi	Öğrenme nesnesi dita dosyalarını birleştirmek için tanımlanan temel elemandır. Materyal ile ilgili genel bilgi burada verilir.
<learningOverviewRef href="">	Öğrenme nesnesi	Öğrenme nesnelerinizin giriş dosyalarını referans gösterebileceğiniz harita elemanıdır.
<learningContentRef href="">	Öğrenme nesnesi	Materyalinizin içeriğini oluşturan dosyaları referans gösterebileceğiniz harita elemanıdır.
<learningPostAssessmentRef href="">	Öğrenme nesnesi	Materyallerinizin değerlendirme kısmını oluşturan dita dosyasını referans gösterebileceğiniz harita elemanıdır.
<learningSummaryRef href="">	Öğrenme nesnesi	Materyallerinizin özet kısmını oluşturan dita dosyasını referans gösterebileceğiniz harita elemanıdır.
<topichead navtitle="">	Task/Reference	Harita alanı içerisinde temel bileşendir. Burada başlık da tanımlanabilir.
<topicref href="">	Task/Reference	Harita alanı içerisinde oluşturduğunuz dita dosyalarını referans gösterebileceğiniz elemandır.

Öğrenme nesnesi materyali için oluşturulmuş bir ditamap dosyası

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!DOCTYPE map PUBLIC "-//OASIS//DTD DITA Learning Map//EN"
"/usr/share/dita/dtd/learning/dtd/learningMap.dtd">
<map title="kullanilacak_dita_elemanlari" collection-
type="sequence">
<title>Kullanılacak DITA Elemanları</title>
<learningObject href="genel_bilgi.dita" collection-
type="sequence">
  <learningOverviewRef href="giris.dita"/>
  <learningOverviewRef href="amaclar.dita"/>
  <learningContentRef
href="icerik_kullanilacak_dita_elemanlari.dita"/>
  <learningPostAssessmentRef href="degerlendirme.dita"/>
  <learningSummaryRef href="ozet.dita"/>

```

```
</learningObject>
</map>
```

Reference/Task konu türleri için oluşturulmuş bir ditamap dosyası

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!DOCTYPE map PUBLIC "-//OASIS//DTD DITA Learning Map//EN"
"/usr/share/dita/dtd/learning/dtd/learningMap.dtd">
<map title="ornek_icerik" collection-type="sequence">
  <topichead navtitle="Örnek İçerik">
    <topicref href="ornek_icerige_erisim.dita"/>
    <topicref href="ornek_icerigin_derlenmesi.dita"/>
    <topicref href="icerik_nereden_baslamali.dita"/>
  </topichead>
</map>
```

Slidy Sunumu Hazırlamak için Kullanılacak DITA Elemanları

Sunum konu türü, OASIS tarafından hazırlanmış DITA-OT ile gelmeyen, Tübitak için eklenmiş bir özelliktir. Bu özellik ile sunum, konu türünün elemanlarını kullanarak oluşturulacak DITA dosyalarınızdan Slidy biçiminde çıktılar üretilebilir.

Sunum Konu Türü

Sunum konu türü, özelleştirilmiş etiketler kullanılmasını gerekli kılar. Eğer oluşturacağınız DITA dosyalarından slidy biçiminde çıktılar almak istiyorsanız, dosyalarınızı bu konu türü içerisinde kullanılan etiketlerle oluşturmak durumdasınız.

Sunum Hazırlamak için Kullanacağınız Elemanlar

Sunum Hazırlama Elemanları	Açıklama	Örnek Kullanım
slide	Bir yansı hazırlamak için kullanılan en temel elemandır.	<pre><?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?> <!DOCTYPE slide PUBLIC "-// Ozgur Yazilim A.S.//DTD DITA 1.2 Slide//EN" "/usr/share/dita/plugins/ com.ozguryazilim.presentation/ dtd/slide.dtd"> <slide id="slide1"> <title>DITA Sunum Sistemi</ title> <abstract>DITA ile sunum işleri nasıl yapılacak</ abstract> <slidebody> Önce her sunum bir DITA sayfası olarak hazırlanır </pre>

Sunum Hazırlama Elemanları	Açıklama	Örnek Kullanım
slidebody	Sunum hazırlamak için kullanılan gövde elemanıdır.	<pre> DITA-OT ile derlenir </slidebody> </slide> </pre>
slidenote	Sunum hazırlayan kişinin kendisi için hatırlatıcı notlar yazabileceği elemandır.	<pre> <slidenote> <p>Bu slide içinde DITA ile nasıl sunum hazırlanacağı anlatılacaktır.</p> </slidenote> </pre>
image	Sunum içerisine resim dosyaları eklenmesi için kullanılacak olan bir elemandır.	<pre> <image href="resmin_bulundugu_dizin/ resmin_adi.png" placement="break"></image> </pre>
fig	Sunum içerisine bir açıklamayla birlikte resim dosyaları eklenmesi için kullanılacak olan bir elemandır. Eklenen resmin yolunu ve açıklamayı gösteren etiketler("image" ve "title" etiketleri) bu etiketin içinde kullanılır.	<pre> <fig> <title>Eklenen Resimle İlgili Görünmesi İstenen Açıklama</ title> <image href="resmin_bulundugu_dizin/ resmin_adi.png" placement="break"></image> </fig> </pre>

Sunum Harita Alanlarında Kullanılacak Elemanlar

Harita elemanları	Açıklama
<presentation-map title="">	Sunum konu türünde hazırlanmış dita dosyalarının birleştirileceği alanlar
<slide-set>	Slidy üretmek için hazırlanmış dita dosyalarının birleştirileceği alandır. Bu etiketin altında slidelar yer almalıdır.
<slide href="">	Slidy üretmek için hazırlanmış dita dosyalarını referans gösterebileceğiniz etikettir.

Sunum konu türünde oluşturulmuş bir ditamap dosyası

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!DOCTYPE presentation-map PUBLIC "-//Ozgur Yazilim A.S.//DTD
DITA 1.2 Presentation//EN"
"/usr/share/dita/plugins/com.ozguryazilim.presentation/dtd/
presentation-map.dtd">
<presentation-map title="Sunum" >
  <title>Eğitim Materyalleri Hazırlama Kılavuzu</title>
  <author>Hakan Uygun</author>
  <slide-set>
    <slide href="slide1.dita" />
    <slide href="slide2.dita" />
  </slide-set>
</presentation-map>
```

Üstveri Etiketlerinin Kullanımı

DITA etiketleri arasında yer alan üstveri (metadata) etiketleri, eğitim içeriği hazırlanmasında önemli işlevlere sahiptir.

Üstveri Etiketleri Hakkında Genel Bilgi

Üstveri (metadata), yaygın olarak "bilgi hakkındaki bilgi" olarak tanımlanan bir sözcüktür. Bir bilgi hakkında tutulan tarihçe, yazar bilgisi gibi veriler üstveri olarak adlandırılırlar. Örneğin, hazırlanan bir eğitim içeriğinin hangi tarihte yazıldığı, hangi tarihlerde güncellendiği, kim tarafından yazıldığı, hangi konuların altının çizildiği gibi veriler üstveri olarak değerlendirilebilir.

Eğitim içeriği hazırlanırken üstverilerin kullanımı iki konuda kritik önem taşımaktadır. Bunlardan birincisi Sürüm Takip Sistemi, diğeri ise içeriği oluşturan yazar bilgilerinin tutulmasıdır. Her iki konuyla ilgili detaylı bilgi, kılavuzun "Araç Seti" bölümünün "Nasıl Kullanılır?" ünitesinde bulunabilir. Burada ise araç setinin kullandığı üstveri etiketlerinin hazırlamak için eğitime nasıl ekleneceği anlatılmaktadır.

Sürüm Takip Sistemi İçin Gerekli Üstveri Etiketlerinin Eklenmesi

Sürüm Takip Sistemi eğitim içeriğinde anlatılacak olan uygulamalara ait sürüm bilgilerinin güncel tutulmasını sağlayacak bir araç olduğu için, eğitim içeriğine üstveri olarak eklenecek bilgiler uygulamaların sürüm bilgileridir. Eğitim içeriğinde anlatılan bir uygulama ile ilgili sürüm bilgisi, o uygulamanın anlatıldığı ünitenin DITA harita dosyasına eklenmelidir.

Dikkat: Sürüm Takip Sistemi için eklenecek üstveri etiketlerinin ".dita" uzantılı dosyalara değil, ".ditamap" uzantılı DITA harita dosyalarına eklenmesi gerektiğine dikkat edilmelidir.

DITA harita dosyalarına Sürüm Takip Sistemi için eklenecek olan üstveri etiketleri, ilgili uygulamanın Pardus paket deposunda bulunduğu paketin isminin ve eğitim içeriğinin oluşturulduğu tarihteki sürümünün kaydedilmesi için kullanılır. Bu etiketlerin kullanımı şu şekilde olmalıdır:

```
<metadata>
<othermeta name="pisi" content="paketin Pardus deposundaki adı" />
<othermeta name="pisi-rev" content="paketin Pardus deposundaki sürümü"/>
</metedata>
```

Yukarıdaki anlatımda ilk satırdaki "content" alanının karşısına yazılması gereken, eğitim içeriğinde anlatılacak uygulamanın Pardus paket deposunda hangi paket ismiyle bulunduğudır. İkinci satırdaki "content" alanına ise bu paketin depoda o an bulunan sürümü yazılmalıdır. Örneğin, Pardus Masaüstü Kullanıcı Eğitimi içeriğinde yer alacak olan "E-posta" konusunda "Thunderbird" adlı istemcinin anlatılacağını varsayalım. Bu uygulama, Pardus paket deposunda "thunderbird" adlı bir paketle tutulmaktadır ve paketin şu anki sürümü "61"dir. Eğitim içeriğinde bu uygulamanın anlatıldığı ünitenin DITA harita dosyasına şu şekilde bir ekleme yapılmalıdır:

```
<metadata>
<othermeta name="pisi" content="thunderbird" />
<othermeta name="pisi-rev" content="61"/>
</metedata>
```

Sürüm Takip Sistemi, eğitim içeriğinden bu üstveri bilgilerini alıp paket deposundaki güncel sürüm bilgisiyle karşılaştırarak, sürüm farkı bulunuyorsa eğitim içeriğinin güncellenmesi yönünde uyarı verecektir.

İçerik Yazarlarıyla İlgili Üstveri Etiketlerinin Eklenmesi

Bir eğitim içeriği tek bir kişi tarafından oluşturulduğunda, yazara ait bilgilerin bir yerde tutulması çok büyük bir iş olmayabilir. Ancak DITA'nın modüler yapısı sayesinde, eğitim içeriği birden fazla kişi tarafından oluşturulabilmektedir. Bir eğitim materyalinin farklı modülleri farklı kişiler tarafından yazılabileceği gibi, birbirinden bağımsız olarak yazılmış modüller birleştirilip yeni bir eğitim materyali de ortaya çıkarılabilir. Bu sebeple, her eğitim modülünde yazar bilgisi üstveri olarak kaydedilmeli ve o modülün kullanıldığı bir eğitim materyali oluşturulduğunda ilgili modülü yazan kişinin ismi de yazarlar arasında belirtilmelidir.

Eğitim içeriği hazırlanırken, oluşturulan her bir DITA dosyasına ilgili kısmı yazan kişinin bilgileri üstveri olarak eklenmelidir. Araç Seti içinde yer alan bir betik, bu dosyalardan bir eğitim materyali oluşturulması sırasında bu üstverilerden yazar bilgilerini toplayarak oluşturulan eğitim materyalinin "Yazarlar" sayfasına bu isimleri ekler.

Dikkat: Yazar bilgilerinin tutulması için eklenecek olan üstveri etiketleri, ".dita" uzantılı içerik dosyalarının tümüne eklenmelidir.

Eğitim içeriğini oluşturacak olan her bir DITA dosyasında yer alması gereken üstveri etiketleri, bu dosyalardaki "shortdesc" etiketinden hemen sonra kullanılmalıdır. Eğer ilgili DITA dosyası "task" türünde bir konu olarak oluşturulduysa "abstract" etiketinden hemen sonra kullanılmalıdır. Etiketlerin kullanımı ise şu şekilde olmalıdır:

```
<prolog>
  <author>İçerik Yazarının Bilgileri</author>
</prolog>
```


Dikkat: Yazar bilgilerinin tutulacağı üstveri etiketleri, DITA dosyası içinde "shortdesc" ya da "abstract" etiketinin kullanıldığı alandan hemen sonra kullanılmalıdır.

Bir eğitim modülü birden fazla yazar tarafından oluşturulmuş ya da ilk oluşturulmasının ardından başkaları tarafından geliştirilmiş olabilir. Bu sebeple, bir dosya için birden fazla yazar bilgisi de üstveri olarak eklenebilmektedir. Örneğin, bu kılavuzun yazarlarına ait bilgiler, kılavuzun kaynak dosyalarında şu şekilde kaydedilmiştir:

```
<prolog>
<author>Adil Güneş Akbaş</author>
<author>Merve Yalçın</author>
</prolog>
```

Değerlendirme

Bu kısımda sunulan DITA elemanları ile ilgili kavramları ne kadar anladığınızı sınavabilirsiniz.

DITA dosyalarının sıralandığı ve birleştirildiği alan, harita alanıdır.

- Doğru
  - Tebrikler, doğru seçenek.
- Yanlış
  - Üzgünüm, yanlış seçeneği işaretlediniz.

Şekil 15: Doğru/Yanlış

Özet

Bu ünitenin sonunda, DITA dosyaları hazırlarken kullanacağınız elemanları öğrenmiş olmalısınız.

Ünitede anlatılanlar kısaca özetlenecek olursa;

DITA dosyaları oluşturulurken kullanılacak konu türleri ve bu türlerin altında hangi etiketlerin kullanılacağını bilinmesi gerekir.

Kazanımlar

Ünite sonunda şunları öğrenmiş olmalısınız:

- Temel bir DITA dosyasının başlık, kısa açıklama, gövde ve iç-dış bağlantılardan oluştuğu
- Öğrenme nesnesi türündeki DITA kaynak dosyalarında kullanılan konu türlerinin learningOverview, learningContent, learningSummary, learningAssessment türlerinden oluştuğu
- Temel etkileşim alanlarının lcInteraction, lcTrueFalse, lcSingleSelect, lcMultipleSelect alanlarından oluştuğu
- Etkileşim elemanlarının lcQuestion, lcAnswerOptionGroup, lcAnswerOption, lcAnswerContent, lcFeedback, lcCorrectResponse etiketlerinden oluştuğu
- Harita alanı elemanlarının; learningOverviewRef, learningContentRef, learningSummaryRef, learningPostAssessmentRef referanslarından oluştuğu
- Sunum oluşturmak için kullanılacak harita elemanlarının; presentation-map, slide-set, slide href=" olduğunu
- Task konu türünün adım yönergelerden oluşan içerikler için kullanılacağını ve elemanlarının kullanımını
- Reference konu türünün hangi amaçla kullanılabileceğini ve nasıl kullanılacağını

- Sunum hazırlamak için gereken etiketlerin; slidenote, slidebody, slide olduğunu ve kullanım durumlarını

Sonraki Ünite

Bir sonraki ünite de, kılavuzda anlatılanları uygulayabileceğiniz kılavuzun kaynak dosyalarına nereden erişebileceğinizi öğreneceksiniz.

Bölüm

5

Örnek İçerik

Başlıklar:

- *Örnek İçeriğe Nasıl Erişilir?*
- *DITA ile Sunum Hazırlama Örneği*
- *Örnek İçeriğin Derlenmesi*
- *Nereden Başlamalı?*

Örnek İçeriğe Nasıl Erişilir?

DITA etiketleri arasında yer alan üstveri(metadata) etiketleri, eğitim içeriği hazırlanmasında önemli işlemlere sahiptir.

Bu kılavuz boyunca DITA'nın ne olduğu, nereden edinilebileceği, DITA biçimindeki kaynak dosyaları düzenlemek ve diğer biçimlere çevirebilmek için hangi araçların kullanılacağı ve tüm bunların yardımıyla eğitim materyallerinin nelere dikkat edilerek hazırlanacağı açıklanmaya çalışıldı. Ancak böyle bir konuyu öğrenirken çoğu zaman öğrenmenin pekişmesi için bir yandan uygulama da yapmak gerekir.

Kılavuzda anlatılanların da kalıcılığının sağlanması için, örnek olarak incelenebilecek bir materyalin bulunması oldukça faydalı olacaktır. Böylelikle kılavuzda anlatılan konular doğrudan bu örnek materyal üzerinden incelenebilir, gerekli uygulamalar kullanılarak anlatılan işlemler örnek materyal üzerinde denenebilir. Bu amaç doğrultusunda, takip etmekte olduğunuz bu kılavuz aynı zamanda kendi içinde anlatılan konulara verilebilecek bir örnek içerik olarak tasarlanıp hazırlanmıştır. Yani kılavuz hazırlanırken yine kılavuzda anlatılan araçlar ve dosya biçimleri kullanılmış, anlatılan kurallara uyularak içerik geliştirilmiştir.

Kılavuzda takip ettiğiniz konular kapsamında bir örnek içerik sağlayan bu kılavuzun kaynak dosyaları da Creative Commons BY-SA lisansı ile lisanslanmış olup, internette Özgür Yazılım Akademisi eğitim sitesinde erişilebilir durumdadır. Eğitim materyalleri hazırlarken de iyi bir referans olabilecek olan bu kaynak dosyalarına şu adresten erişerek bilgisayarınıza indirebilirsiniz:

<http://www.ozguryazilimakademisi.com.tr/>

Kılavuzun DITA biçimindeki kaynak dosyalarının bulunduğu sıkıştırılmış dosyayı bilgisayarınıza indirdikten sonra, bir dizinin içine açmalısınız. Bu dosyayı bir dizinin içine açtığınızda aşağıdaki gibi bir dizin yapısıyla dosya ve dizinler yerleşmiş olacaktır.

```

— arac_seti
  — arac_seti.ditamap
  — arac_setinin_kullanimi
    — amaclar.dita
    — arac_setinin_kullanimi.ditamap
    — beni_oku.txt
    — degerlendirme.dita
    — genel_bilgi.dita
    — giris.dita
    — icerik_ant_betigi_ile_cikti_uretmek.dita
    — icerik_arac_setinin_kullanimi.dita
    — icerik_surum_takip_sistemi.dita
    — ozet.dita
  — arac_setinin_yuklenmesi
    — amaclar.dita
    — arac_setinin_yuklenmesi.ditamap
    — beni_oku.txt
    — degerlendirme.dita
    — genel_bilgi.dita
    — giris.dita
    — icerik_arac_setinin_yuklenmesi.dita
    — img
      — ditagui.jpg
    — ozet.dita
  — beni_oku.txt
  — kullanılacak_editorler

```

```

— amaclar.dita
— beni_oku.txt
— degerlendirme.dita
— genel_bilgi.dita
— giris.dita
— icerik_kullanilacak_editorler.dita
— kullanilacak_editorler.ditamap
— ozet.dita
— test.dita
— build.xml
— conductor.xml
— dita_ya_giris
— beni_oku.txt
— dita_nedir
— amaclar.dita
— beni_oku.txt
— degerlendirme.dita
— dita_nedir.ditamap
— genel_bilgi.dita
— giris.dita
— icerik_dita_nedir.dita
— img
  — DITA_logo-264x120.jpg
— ozet.dita
— dita-ot_nedir
— amaclar.dita
— beni_oku.txt
— degerlendirme.dita
— dita-ot_nedir.ditamap
— genel_bilgi.dita
— giris.dita
— icerik_dita-ot_nedir.dita
— img
  — Ant-logo.png
— ozet.dita
— dita_ya_giris.ditamap
— icerik_hazirlama_kurallari
— beni_oku.txt
— dizin_yapisi_ve_isimlendirme
— amaclar.dita
— beni_oku.txt
— degerlendirme.dita
— dizin_yapisi_ve_isimlendirme.ditamap
— genel_bilgi.dita
— giris.dita
— icerik_dizin_yapisi_ve_isimlendirme.dita
— ozet.dita
— dokumanlarin_lisanslanmasi
— amaclar.dita
— beni_oku.txt
— degerlendirme.dita
— dokumanlarin_lisanslanmasi.ditamap
— genel_bilgi.dita
— giris.dita
— icerik_egitim_materyallerinin_lisanslanmasi.dita
— icerik_kaynak_dosyalarin_lisanslanmasi.dita
— ozet.dita
— egitim_materyali_iceriklerinin_bicimlendirilmesi
— amaclar.dita
— beni_oku.txt
— degerlendirme.dita
— egitim_materyali_iceriklerinin_bicimlendirilmesi.ditamap
— genel_bilgi.dita
— giris.dita

```



```

<author>Adil Güneş Akbaş</author>

<slide-set>
  <slide href="dita_ile_sunum_1.dita" />
  <slide href="dita_ile_sunum_2.dita" />
  <slide href="dita_ile_sunum_3.dita" />
</slide-set>
</presentation-map>

```

Üstte görülen DITA harita dosyasında 3 adet DITA dosyası işaret edilmektedir. Bu dosyaların içerikleri de aşağıdaki gibidir:

Slidy Biçiminde Sunum Üretililecek Örnek DITA Dosyaları: dita_ile_sunum_1.dita

```

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!DOCTYPE slide PUBLIC "-//Özgür Yazılım A.S.//DTD DITA 1.2
Slide//EN"
"/usr/share/dita/plugins/com.ozguryazilim.presentation/dtd/
slide.dtd">
<slide id="dita_ile_sunum_1">
  <title>DITA İle Sunum Hazırlamak</title>

  <abstract>DITA İle Sunum Hazırlamak adlı sunumun ilk sayfası</
abstract>

  <slidebody>
    <p>DITA ile ürettiğimiz içerikten PDF, HTML, ODT gibi
biçemlerde belgeler üretebiliyoruz. Peki ya sunum dosyaları?</
p>
    <ul>
      <li>DITA, üretilen içeriklerden farklı biçemlerde belgeler
üretilbilmesine olanak sağlayan esnek bir standarttır.</li>
      <li>OASIS tarafından yayınlanan DITA standardının son
sürümünde herhangi bir sunum biçemi desteklenmemektedir.</li>
      <li>Ancak DITA'nın genişletilebilir bir standart olması,
üzerine eklemeler yapılarak farklı dosya biçemlerinin de
desteklenebilir hale gelmesini mümkün kılmaktadır.</li>
      <li>DITA tanımlamasına eklenen yeni alanlarla DITA
içeriğinden sunum dosyaları üretmek mümkün olabilmektedir.</li>
    </ul>
  </slidebody>
  <slidenote>
    <p>Bu alana, hazırlanılan sunumla ilgili notlar
yazılabilmektedir. Bu notlar, sunum içeriğine dahil olmazlar.
Sadece sunumu yapan kişi tarafından görülebilirler.</p>
  </slidenote>
</slide>

```

Slidy Biçiminde Sunum Üretililecek Örnek DITA Dosyaları: dita_ile_sunum_2.dita

```

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!DOCTYPE slide PUBLIC "-//Özgür Yazılım A.S.//DTD DITA 1.2
Slide//EN"

```

```

"/usr/share/dita/plugins/com.ozguryazilim.presentation/dtd/
slide.dtd">
<slide id="dita_ile_sunum_2">
  <title>DITA İle Sunum Hazırlamak</title>

  <abstract>DITA İle Sunum Hazırlamak adlı sunumun ikinci
sayfası</abstract>

  <slidebody>
    <p><b>Slidy: </b>W3C tarafından geliştirilen ve
yayınlanan, HTML tabanlı, tarayıcılardan başka bir araca
gereksinim duymadan sunum yapılabilmesini sağlayan bir sunum
standardıdır.</p>
    <ul>
      <li>Slidy biçiminde hazırlanan sunumlar, tarayıcı türünden
bağımsız olarak kullanılabilir.</li>
      <li>DITA standardının son sürümü Slidy sunumları
üretebilmek için doğrudan bir altyapı sunmamaktadır. Fakat
DITA'nın tanımlama dosyalarına yapılacak eklemeler ve DITA
dosyalarından diğer biçimlerde belge üretmeye yardımcı olan
DITA Open Toolkit aracına eklenecek bir eklentiyle, DITA
biçimindeki dosyalardan Slidy sunumları üretebilmek mümkün
olmaktadır.</li>
      <li>DITA tanımlama dosyalarına Slidy ile ilgili
alanlar eklenmiş ve DITA Open Toolkit'in bu alanları tanıyıp
işleyebileceği bir eklenti geliştirilmiştir.</li>
    </ul>

  </slidebody>
<slidenote>
  <p></p>
</slidenote>
</slide>

```

Slidy Biçiminde Sunum Üretilebilecek Örnek DITA Dosyaları: dita_ile_sunum_3.dita

```

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!DOCTYPE slide PUBLIC "-//Ozgur Yazilim A.S.//DTD DITA 1.2
Slide//EN"
"/usr/share/dita/plugins/com.ozguryazilim.presentation/dtd/
slide.dtd">
<slide id="dita_ile_sunum_3">
  <title>DITA İle Sunum Hazırlamak</title>

  <abstract>DITA İle Sunum Hazırlamak adlı sunumun üçüncü
sayfası</abstract>

  <slidebody>
    <p>DITA Araç Seti yardımıyla DITA biçiminde sunum hazırlayıp
Slidy biçimine çevirmek oldukça kolaydır.</p>
    <ul>
      <li>Slidy biçimindeki sunumun sayfalarını oluşturacak olan
".dita" uzantılı dosyalar oluşturulur ve ".ditamap" uzantılı
bir DITA haritasıyla birbirine bağlanır. Oluşturulan dosyalarda
DITA tanımlama dosyalarına eklenmiş olan sunum etiketleri
kullanılmalıdır.</li>
    </ul>
  </slidebody>
</slide>

```



```

<li>DITA Araç Seti sistemde kurulu olmalıdır. Pardus işletim sistemi için bu araç setini kurmak için konsoldan şu komutun verilmesi yeterlidir:</li></ul>
<pre>sudo pisi it dita-ot</pre>
<ul><li>DITA Araç Seti için yazılmış olan build.xml dosyasına derlenecek dosya adresi olarak hazırlanan DITA harita dosyasının adresi eklenir.</li>
<li>Konsoldan build.xml dosyasının bulunduğu dizine geçilerek şu komut verilir:</li>
</ul>
<pre>ant-dita</pre>
</slidebody>
<slidenote>
<p></p>
</slidenote>
</slide>

```

Örnek İçeriğin Derlenmesi

Kılavuzumuzun "Örnek İçerik" başlıklı son bölümünün ilk ünitesinde, kılavuzda anlatılanların uygulanabileceği bir örnek içerik olarak kılavuzun kendisine nasıl erişilebileceği anlatılmıştı. Bu ünite de ise DITA araç seti kullanılarak örnek içerik olarak sunulan DITA dosyalarından farklı biçemlerde çıktılarının nasıl üretilebileceği ele alınıyor.

Ant Betiği Kullanarak Örnek İçeriğin Derlenmesi

Ant yardımıyla özelleştirilmiş çıktılar üretebilirsiniz.

- Konsoldan kılavuzun bulunduğu dizine geçiniz.
- Aşağıdaki komutu yazın ve enter'a basın.

```
ant-dita
```

Kılavuzun bulunduğu dizinde 'output' adında bir dizin daha oluşacaktır. Output dizininin altında ise eğitim-kilavuz.pdf'den oluşan kılavuzu inceleyebilirsiniz.

Nereden Başlamalı?

Kılavuzun diğer bölümlerinde anlatılan bilgiler ışığında, DITA biçeminde eğitim materyalleri hazırlamak için nereden başlamalı?

Eğitim içeriği hazırlarken şu sıralamayı dikkate alabilirsiniz:

1. İçerik analizi yapmalısınız:

- Konu belirlenir.
- Konu ile ilgili kaynak araştırması yapılır.
- Konu ile ilgili veriler süzgeçten geçirilir.
- Elde edilen verilerin sıralaması yapılır.
- Veriler ek materyallerle zenginleştirilir.

2. Oluşturacağınız üniteler için bir konu türü belirlemelisiniz (Örneğin, öğrenme nesnesi).

3. DITA araç setini edinmelisiniz (bkz. Bölüm 3/1).

4. Oluşturacağınız materyallerin niteliğini belirlemelisiniz (Öğrenci kitabı, öğretmen kitabı vs.).

5. Araç seti kullanımını öğrenmelisiniz (bkz. Bölüm 3/2)

6. Kendinize bir editör seçmelisiniz (bkz. Bölüm 3/3)

7. Eğer grafik arayüzüne sahip bir editör seçmediyseniz, örnek içerikten faydalanabilirsiniz.
8. Oluşturduğunuz dita dosyalarını derlemek için ant betiği hazırlamalısınız. Kılavuzda yer alan örnek ant betiğinden faydalanabilirsiniz. Yapmanız gereken kendinize uygun doğru parametreleri girmenizdir (bkz. Bölüm 3/2). Burada değiştireceğiniz parametreler şunlardır;
  - Proje dosyanızın olduğu dizini belirtmelisiniz.
  - Çıktılarınızın, kayıt ve geçici dosyaların tutulacağı dizini belirtmelisiniz.
  - ditamap dosyanızın bulunduğu dizini belirtmelisiniz.
  - Hangi türde çıktı alacağınızı belirtmelisiniz.
  - Bu dosyayı xml uzantısı ile kaydedip dosyalarınızın bulunduğu dizine yerleştirmelisiniz.
  - Çıktı alacağınız zaman ise dosyalarınızın bulunduğu dizine gidip ant-dita yazmanız yeterli olacaktır. Oluşturulan çıktılar, belirttiğiniz çıktı dizininde tutulacaktır.